

**IZVJEŠTAJ O RADU
FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE
ZA 2017. GODINU**

Sarajevo, marta/ožujka 2018. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. STANJE I TENDENCIJE U OBLASTI RADA I ZAPOSŁJAVANJA	6
2.1. Zaposlenost	6
2.2. Nezaposlenost	6
2.3. Nezaposlenost po kantonima	7
2.4. Učešće žena u registriranoj nezaposlenosti	8
2.5. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih	8
2.6. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih	9
2.7. Promjene u evidenciji nezaposlenih	9
2.8. Zapošljavanje osoba sa evidencije kantonalnih službi za zapošljavanje	10
3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI	11
3.1. Novčana naknada	11
3.2. Zdravstveno osiguranje	11
3.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje	12
3.4. Ostali transferi	12
3.5. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje	12
3.6. Rješavanje u drugostepenom postupku	13
3.7. Aktivnosti poduzete radi očuvanja finansijske stabilnosti u kontekstu pokrenutih sudskih postupaka demobiliziranih branilaca	13
3.8. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju	13
3.9. Obaveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	14
4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA	15
4.1. Realizacija programa i mjera iz 2014., 2015. i 2016. godine	16
4.1.1 Program sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja u oblasti poljoprivrede ...	16
4.1.2 Program zapošljavanja Roma u 2016. godini	16
4.2. Uredba o poticanju zapošljavanja	17
4.3. Program sufinansiranja zapošljavanja 2017	17
• Prvo radno iskustvo 2017	18
• Vaučer za posao 2017	18
• Periodično zapošljavanje 2017	18
• Javni radovi 2017	19
4.4. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2017	19
4.5. Program pripreme za rad – Obukom do zaposlenja 2017	20
4.6. Program sufinansiranja zapošljavanja 2017 PLUS	20
• Prvo radno iskustvo 2017 PLUS	20
• Vaučer za posao 2017 PLUS	21
• Periodično zapošljavanje 2017 PLUS	21
• Javni radovi 2017 PLUS	21
4.7. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2017 PLUS	22
4.8. Program sufinansiranja zapošljavanja Roma 2017	22
4.9. Finansiranje projekata sa drugim organizacijama i institucijama	22
4.9.1. Zajednički projekti s drugim organizacijama i institucijama	23
4.9.2. Projekti s omladinskim i studentskim udruženjima	24
4.9.3. Sajmovi zapošljavanja	25
4.10. Program dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja	25

4.11. Projekat zapošljavanja mladih (YEP)	26
4.11.1. Klubovi za traženje posla	26
4.11.2. Forumi o zapošljavanju mladih i razvoj socijalnog preduzetništva	26
4.11.3. Novi model rada u službama za zapošljavanje - implementacija "Reformskog paketa" 27	
4.12. Programi mjere kantonalnih službi za zapošljavanje.....	28
4.13. Profesionalna/karijerna orijentacija i selekcija.....	29
• Aktivnosti usmjerene prema nezaposlenim osobama (centri za informiranje, savjetovanje i obuku - CISO i klubovi za traženje posla).....	30
• Aktivnosti usmjerene prema učenicima i obrazovnom sistemu.....	31
4.14. Aktivnosti koje se realiziraju u saradnji s Agencijom za rad i zapošljavanje BiH.....	31
• Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj	31
• Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji	32
• Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj	32
5. ZAPOŠLJAVANJE STRANACA	32
6. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE	37
6.1. Stručno osposobljavanje zaposlenika.....	37
6.2. Plan Federalnog zavoda za borbu protiv korupcije.....	37
7. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	38
8. UPRAVNI ODBOR	40
9. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE	41
10. INFORMIRANJE	42
11. SARADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA.....	43
12. ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA	44

1. UVOD

Federalni zavod za zapošljavanje (Federalni zavod) je u 2017. godini u okviru izvršavanja svojih zakonskih nadležnosti provodio mjere i aktivnosti radi unapređenja zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, te stvaranja pretpostavki za povećanje konkurentnosti radne snage na tržištu rada, poticanja potražnje za radnom snagom, kao i sticanja povjerenja i ostvarivanja uspješne saradnje sa partnerima na tržištu rada.

Nakon izvršenja obaveza koje se odnose na materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, a vodeći računa o zakonom utvrđenim prioritetima, Federalni zavod je raspoloživa finansijska sredstva usmjeravao u programe aktivne politike zapošljavanja, čijom se realizacijom uspješno uticalo na prekid nezaposlenosti određenog broja osoba s evidencije službi za zapošljavanje, te njihovu lakšu integraciju na tržištu rada.

Kao i u prethodnom periodu sve aktivnosti Federalnog zavoda u okviru realizacije aktivne politike zapošljavanja usmjerene su na poticanje potražnje za radnom snagom i pružanje podrške nezaposlenim osobama kroz poboljšanje njihove zapošljivosti (unapređenje znanja i vještina, te brža integracija na tržište rada), poticanje njihovog samozapošljavanja, kao i na pružanje odgovarajućih informacija za nezaposlene osobe i poslodavce. Značajan dio aktivnosti je bio fokusiran na stvaranje uspješne saradnje sa različitim akterima na tržištu rada sa svrhom stručnog osposobljavanja i zapošljavanja nezaposlenih osoba.

U 2017. godini nastavljeni su pozitivni trendovi na tržištu rada većeg intenziteta. Tako je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u poređenju sa prosječnim brojem zaposlenih u 2015. godini (450.121) i 2016. godini (457.974) u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2017. godini ponovo evidentiran rast broja zaposlenih na 467.894. Značajno je istaći da je zabilježeno povećanje broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji, ugostiteljstvu, te ostalim uslužnim djelatnostima. Istovremeno, broj nezaposlenih u 2017. godini (357.971) je u odnosu na 2016. godinu (377.854) manji za 19.883.

Na zabilježeni rast broja zaposlenih i smanjenje broja nezaposlenih su svakako uticali i programi i mjere aktivne politike zapošljavanja koje su u prethodnom periodu implementirane putem Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje.

Rastu broja zaposlenih doprinio je i rast industrijske proizvodnje. Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2017. godini u odnosu na 2016. veća je za 3,8%, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku. Posmatrano prema industrijskim granama, odnosno područjima, najveći rast zabilježen je oblasti vađenja ruda i kamena (9,8 %) i u prerađivačkoj industriji (4,6%).

Direktne strane investicije također su uticale na intezitet otvaranja novih radnih mjesta u 2017. godini. Tako je, prema preliminarnim podacima Centralne Banke BiH o stranim investicijama u prvih devet mjeseci 2017. godine, priliv ulaganja dosegao iznos od 630,8 miliona KM, što predstavlja porast od 60,6 % u odnosu na isti period prošle godine.

Također, Bosna i Hercegovina je u 2017. godini ostvarila izvoz u vrijednosti od 11,3 milijarde KM, što je za 16,54% više u odnosu na 2016. godinu, a što je također imalo pozitivan uticaj na kretanja na tržištu rada.

Međutim, iako su evidentna poboljšanja prema gore pomenutim indikatorima, Bosna i Hercegovina još uvijek ima slabo rangiranu poziciju (81. mjesto) prema dokumentu Svjetske banke, *Lakoća poslovanja*,¹ koji analizira koliko je lako, lokalnom poduzetniku, prema važećoj zakonskoj regulativi zemlje otvoriti malo ili srednje preduzeće i poslovati. Ovaj dokument mjeri i prati promjene propisa koje utiču na 11 područja životnog ciklusa preduzeća: osnivanje preduzeća, dobivanje građevinskih dozvola, priključenje električne energije, uknjižbu imovine, mogućnost kreditiranja, zaštitu investitora, poreznu politiku, međunarodnu trgovinu, izvršenje ugovora, rješavanje nesolventnosti i zapošljavanje radnika.

U posljednjem periodu u određenim djelatnostima, naročito u prerađivačkoj industriji, ali i djelatnostima vezanim za sektor usluga, poslodavci imaju poteškoće u pronalaganju adekvatnog kadra za upražnjena radna mjesta i sve više dolazi do izražaja strukturna neravnoteža između ponude i potražnje na tržištu rada tj. neusklađenost u pogledu zanimanja, vještina, kvalifikacija ili regionalnog rasporeda.

Nažalost, prema Anketi o radnoj snazi za 2017. godinu, registrovana je veoma niska stopa aktivnosti 40,2%, a u radno sposobnom stanovništvu i radnoj snazi još uvijek participira veliki broj osoba bez kvalifikacije (40,7%) koje se, bez programskih ili strateških intervencija, suočavaju s izrazito smanjenim šansama za zaposlenje, te povećanim rizikom marginalizacije i dugotrajne nezaposlenosti.

Visoko učešće zaposlenosti u neformalnoj ekonomiji u ukupnom broju zaposlenih je još uvijek jedan od glavnih problema na tržištu rada, koje, pored neloyalne konkurencije među poslodavcima i nepoštivanja finansijske discipline, utiče na sagledavanje realne stope nezaposlenosti (iskazivanje različitih vrijednosti anketne i registrirane stope nezaposlenosti), ali i na socijalni status i prava osoba koje rade u takvom okruženju.

Privredno okruženje koje je u stalnoj promjeni, tehnološke inovacije, ekonomski pritisci, nove vrste poslova, uvođenje principa fleksigurnosti, demografske promjene, te sveukupni globalizacijski procesi zahtjevaju adekvatan odgovor i od javnih službi za zapošljavanje. Stoga funkcionisanje Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje ne može biti izolirano, te se u proteklom periodu razvijala mreža sinergijskog djelovanja, multidisciplinarna interakcija i partnerstvo sa svim sudionicima koji mogu doprinijeti poboljšanju stanja i regulisanju ponude i potražnje na tržištu rada.

Izveštaj o radu Federalnog zavoda za 2017. godinu izrađen je na način da obuhvata podatke o provođenju aktivnosti iz osnovnih funkcija i nadležnosti, kao i druge podatke o ključnim aspektima tržišta rada.

U izvještaju su, uz obrazloženje osnovnih pokazatelja, opisane realizirane aktivnosti iz oblasti materijalne i socijalne sigurnosti za vrijeme nezaposlenosti, mjera aktivne politike zapošljavanja i koordinacije rada službi za zapošljavanje.

Također, prezentirani su i podaci ostalih pratećih aktivnosti i funkcija, kao što su: statističko i analitičko praćenje kretanja na tržištu rada, unapređenje rada Federalnog zavoda i službi za zapošljavanje, informacione tehnologije, saradnja sa međunarodnim organizacijama i institucijama, informisanje, djelovanje Upravnog odbora i brojne druge aktivnosti.

---

¹ Lakoća poslovanja 2017 –Bosna i Hercegovina, Federalni zavod za programiranje razvoja, Sarajevo, 2016

2. STANJE I TENDENCIJE U OBLASTI RADA I ZAPOSŁJAVANJA

Federalni zavod je u saradnji s kantonalnim službama za zapošljavanje u 2017. godini svoje aktivnosti usmjeravao na provođenje ukupnih mjera kojima se pospješuju i unapređuju uvjeti za zapošljavanje, posredovanje u zapošljavanju i materijalno-socijalna sigurnost nezaposlenih osoba za vrijeme nezaposlenosti.

Posmatrajući rezultate i administrativnih izvora i Ankete o radnoj snazi, s obzirom na to da je došlo do značajnijeg povećanja broja zaposlenih i smanjenja broja nezaposlenih, te slijedom toga i do povećanja stope zaposlenosti i smanjenja stope nezaposlenosti, može se konstatovati da su tokom 2017. godine ostvarene pozitivne promjene na tržištu rada.

2.1. Zaposlenost

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2017. godini prosječno je bilo zaposleno 467.894 radnika, što je u odnosu na prosjek 2016. godine (457.974) više za 9.920 radnika, odnosno 2,17%. U 1991. godini na području koje je sada Federacija BiH bilo je 631.020 zaposlenih, tako da je nivo zaposlenosti u 2017. godini dostigao 74,15% nivoa iz 1991. godine.

Prema iskazanim podacima Porezne uprave Federacije BiH u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2017. godini prosječno je bilo zaposleno 506.186 osoba, što je u odnosu na prosjek 2016. godine (496.294) više za 9.892 osoba, odnosno 1,99%.²

Stopa zaposlenosti u Federaciji BiH prema podacima iz Ankete o radnoj snazi u 2016. godini iznosila je 32,2% što predstavlja povećanje za 1,7% u odnosu na prethodnu godinu.³

2.2. Nezaposlenost

Prosječan broj nezaposlenih u 2017. godini bio je 357.971 i u odnosu na prosjek 2016. godine (377.854) manji je za 19.883, odnosno 5,26%.

U strukturnim obilježjima nezaposlenosti u Federaciji BiH postoje određene promjene u odnosu na prethodne godine i to se ogleda u njihovom smanjenju, tako da je stanje u 2017. godini sljedeće:

- broj stručnih osoba koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih je (246.390), od kojih 95.955 (38,94%) prvi put traže zaposlenje, i
- broj nestručnih osoba koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih (111.581).

Prosječna evidenciona stopa nezaposlenosti⁴ u Federaciji BiH u 2017. godini iznosila je 43,35% i ima tendenciju pada (1,86%) u odnosu na prethodnu godinu.

Istovremeno, značajno je istaći da je stopa nezaposlenosti prema podacima iz Ankete o radnoj snazi u 2017. godini iznosila je 20% i manja je u odnosu na prethodnu godinu za 5,6%.⁵

---

² Podaci Porezne uprave Federacije BiH su iskazani prema Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa za osobe prijavljene na osiguranje po osnovu radnog odnosa

³ Anketa o radnoj snazi 2017, Agencija za statistiku BiH, Sarajevo, 2017

⁴ Stopa nezaposlenosti je procenat učešća nezaposlenih u ukupnom broju (zbiru) zaposlenih i nezaposlenih osoba

⁵ Anketa o radnoj snazi 2017, Agencija za statistiku BiH, Sarajevo, 2017

Tabela 1: Pregled osnovnih pokazatelja o nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2017. godini

Pokazatelji	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1. Broj zaposlenih	461.375	460.971	462.473	464.531	465.776	469.624	468.350	466.912	473.841	473.708	474.596	472.575
2. Osobe koje traže zaposlenje	373.214	371.915	365.255	360.807	355.290	354.626	356.193	356.115	352.398	350.914	349.226	349.699
2.1. Žene	200.811	200.210	197.826	196.757	194.755	195.114	197.085	197.839	195.265	194.949	194.249	194.112
3. Stručne osobe	155.750	155.071	152.348	150.276	147.550	148.531	148.985	148.089	147.452	146.248	144.771	143.487
4. Nestručne osobe	257.906	256.895	251.291	247.748	243.237	243.286	245.464	245.874	242.677	241.672	240.276	240.349
5. Osobe koje traže zaposlenje prvi put	115.308	115.020	113.964	113.059	112.053	111.340	110.729	110.241	109.721	109.242	108.950	109.350
6. Prijavljeni na evidenciju u toku mjeseca	10.779	8.887	8.104	7.450	7.355	10.572	12.641	11.124	10.937	10.927	9.766	9.653
7. Zaposleni sa evidencije	6.027	6.408	11.126	8.651	9.423	8.165	8.044	7.886	10.893	8.342	8.047	5.865
8. Prekinut radni odnos	7.889	5.719	5.298	5.072	5.390	5.568	7.164	7.580	6.402	6.645	6.360	6.824f
9. Brisani sa evidencije u toku mjeseca	9.772	10.186	14.764	11.898	12.872	11.236	11.074	11.202	14.654	12.411	11.454	9.180
10. Zaposleni posredovanjem službe	2.593	2.344	4.757	4.945	4.233	3.774	4.086	3.840	5.035	5.210	3.402	3.943
11. Zaposleni na neodređeno vrijeme	3.589	3.856	6.794	5.920	5.498	5.029	5.125	4.482	7.080	4.913	5.161	3.513
12. Korisnici novčane naknade	11.772	13.056	13.212	11.922	11.222	11.282	11.393	11.797	11.507	11.219	11.678	11.152
13. Korisnici zdravstvenog osiguranja	251.573	251.452	246.492	243.036	238.914	238.015	238.706	238.506	236.585	235.279	235.424	235.983
14. Demobilizirani branioци	51.570	50.862	50.433	49.720	48.944	48.195	47.783	47.559	47.180	46.854	46.598	46.817

2.3. Nezaposlenost po kantonima

U 2017. godini je zabilježeno smanjenje nezaposlenosti u svim kantonima u odnosu na 2016. godinu:

- U Unsko-sanskom kantonu je evidentirano smanjenje broja nezaposlenih za 6,00%, a izdvajaju se općine Bosanski Petrovac i Sanski Most sa smanjenjem za 8,76% i 8,51%.
- U Posavskom kantonu zabilježeno je manje nezaposlenih za 6,50%. Smanjenje broja nezaposlenih za 8,51% evidentirano je u općini Domaljevac, te za 7,13% u općini Orašje.
- U Tuzlanskom kantonu je manji broj nezaposlenih za 6,60%. Najveće smanjenje broja nezaposlenih zabilježeno je u Teočaku (za 10,21%) i Doboju-Istoku (za 8,97%).
- U Zeničko-dobojskom kantonu zabilježen je manji broj nezaposlenih za 5,57%. Najveće smanjenje nezaposlenosti evidentirano je u općinama

Usora (za 15,78%) i Doboj-Jug (za 12,68%). U općini Zenica broj nezaposlenih je manji za 5,09%.

- U Bosansko-podrinjskom kantonu smanjen je broj nezaposlenih za 4,84%. Najveće smanjenje nezaposlenih je u općini Pale (8,06%), i Goražde (5,02%).
- U Srednjobosanskom kantonu je zabilježeno smanjenje nezaposlenosti za 5,61%. U općini Dobretići broj nezaposlenih manji je za 18,75% i općini Kreševo za 11,57%
- U Hercegovačko-neretvanskom kantonu zabilježeno je smanjenje broja nezaposlenih za 3,11%. U općini Neum evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih za 8,27%, i Jablanica 3,30% dok je u općini Ravno povećan broj nezaposlenih za 2,04%.
- U Zapadnohercegovačkom kantonu je zabilježeno smanjenje nezaposlenosti za 1,40%. U općini Široki Brijeg broj nezaposlenih smanjen je za 4,18%, dok je povećan u Posušju za 2,21%.
- U Kantonu Sarajevo je evidentirano smanjenje broja nezaposlenih za 3,92%. Najveće smanjenje je zabilježeno u općinama Ilijaš (za 5,19%) i Vogošća (za 5,09%)
- U Kantonu 10 evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih za 6,60%, posebno u općinama Livno (za 8,22%) i Tomislavgrad (za 6,29%).

2.4. Učešće žena u registriranoj nezaposlenosti

U Federaciji BiH u 2017. godini evidentirana je 196.581 nezaposlena žena, što je manje za 5.494 ili 2,72% u odnosu na prethodnu godinu.

Posmatrano po kantonima, evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih žena u svim kantonima.

Najveće smanjenje nezaposlenih žena zabilježeno je u Kantonu 10 (za 4,84%), Posavskom kantonu (za 4,54%) i Unsko-sanskom kantonu (za 3,74%).

2.5. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih

Broj stručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2017. godini, u odnosu na 2016. godinu, manji je za 5,66%.

U svim stepenima stručnosti smanjen je broj osoba koje traže zaposlenje. Tako je broj nezaposlenih visoko kvalifikovanih radnika (VKV) smanjen za 10,33%, kvalifikovanih radnika (KV) za 6,49%, zatim osoba sa srednjom stručnom spremom (SSS) za 5,24%, sa visokom stručnom spremom (VSS) za 3,63% i sa višom stručnom spremom (VŠS) 3,12%.

Broj nestručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2017. godini, u odnosu na 2016. godinu, manji je za 4,38%.

Smanjen je broj nezaposlenih osoba sa nižom stručnom spremom (NSS) za 9,68%, polukvalifikovanih (PKV) osoba za 7,29% i i nekvalifikovanih osoba (NKV) za 4,16%.

Tabela 2: Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba

Stručna sprema	Nestručne osobe			Stručne osobe				
	NSS	NKV	PKV	KV	SSS	VKV	VŠS	VSS
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2017. godini – ukupno	590	104.435	6.556	116.681	96.873	1.466	5.363	26.006
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2017. godini - žene	551	60.056	2.658	51.893	59.604	220	3.497	18.110

Broj osoba koje prvi put traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2017. godini manji je za 8,40% u odnosu na 2016. godinu.

Prosječan broj stručnih osoba koje prvi put traže zaposlenje u 2017. godini, u odnosu na 2016. godinu, manji je za 10,55%. Posmatrano po stručnoj spremi, kod stručnih osoba koje prvi put traže zaposlenje evidentirano je smanjenje po svim spremama.

2.6. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih

Krajem 2017. godine najbrojnije među registriranim nezaposlenima bile su osobe dobi između 30 i 49 godina (154.741 ili 44,25%), zatim mladi do 30 godina (98.778 ili 28,25%), te stariji od 50 godina (96.198 ili 27,51%). Broj mladih nezaposlenih osoba dobi do 30 godina u odnosu na 2015. godinu manji je za 17.319.

2.7. Promjene u evidenciji nezaposlenih

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja, sa evidencije kantonalnih službi za zapošljavanje, po raznim osnovama, u 2017. godini u Federaciji BiH brisane su 140.703 osobe. U odnosu na 2016. godinu to je više za 7.666, tj. 5,76%. U istom periodu prijavljeno je 118.195 osoba, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 2.816, tj. 2,44%.

Također, u 2017. godini registrirano je više za 22.966 osoba koje su zaposlene sa evidencije nezaposlenih (98.877) od onih koje su se prijavile na evidenciju po prestanku radnog odnosa (75.911).

Tabela 3: Pregled osnovnih pokazatelja o promjenama na tržištu rada u Federaciji BiH u 2017. godini

Kanton	Broj ukupno novoprijavljenih osoba na evidenciju nezaposlenih	Broj osoba brisanih iz evidencije	Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa	Razlozi prestanka radnog odnosa			Zaposleno sa evidencije	Broj zaposlenih, stanje: decembar 2017. godine (podaci Federalnog zavoda za statistiku)
				Stečaj, likvidacija, restrukturiranje, privatizacija	Tehnološki ili organizacioni višak	Ostalo (prestanak ugovora na određeno vrijeme, sporazumni raskid ugovora, povreda radne obaveze i sl.)		
Unsko-sanski	15.486	18.352	8.222	129	2.116	5.977	10.721	34.402
Posavski	1.382	1.588	677	42	144	491	922	6.004
Tuzlanski	25.973	33.416	14.183	299	3.824	10.060	21.941	86.924
Zeničko-dobojski	22.014	26.415	15.780	1.126	2.823	11.831	20.158	76.214
Bosansko-podrinjski	1.180	1.409	751	5	106	640	1.149	6.899
Srednjobosanski	11.518	13.467	6.675	94	2.863	3.718	10.771	46.518
Hercegovačko-neretvanski	10.513	11.657	7.248	282	2.484	4.482	8.657	48.411
Zapadnohercegovački	3.434	4.105	1.895	74	812	1.009	2.954	18.518
Kanton Sarajevo	24.408	27.246	19.066	0	6.112	12.954	19.763	131.172
Kanton 10	2.287	3.048	1.414	49	385	980	1.841	9.513
UKUPNO	118.195	140.703	75.911	2.100	21.669	52.142	98.877	472.575

2.8. Zapošljavanje osoba sa evidencije kantonalnih službi za zapošljavanje

U 2017. godini sa evidencija nezaposlenih kantonalnih službi za zapošljavanje zaposleno je ukupno 98.877 osoba sa evidencije nezaposlenih, što je za 6.641 više nego u prethodnoj godini.

Posmatrano po kantonima, broj zaposlenja bio je sljedeći: 922 u Posavskom, 1.149 u Bosansko-podrinjskom, 1.841 u Kantonu 10, 2.954 u Zapadnohercegovačkom, 8.657 u Hercegovačko-neretvanskom, 10.721 u Unsko-sanskom, 10.771 u Srednjobosanskom, 19.763 u Kantonu Sarajevo, 20.158 u Zeničko-dobojskom i 21.941 u Tuzlanskom.

Posmatrano po kvalifikacijskoj strukturi, sa evidencije nezaposlenih najviše je zaposleno KV (34.732), SSS (32.867), VSS (16.880), NKV (11.032) itd.

Tabela 4: Pregled brisanih osoba sa evidencije nezaposlenih zbog zaposlenja u Federaciji BiH u 2016. godini

Stručna sprema	NSS	NKV	PKV	KV	SSS	VKV	VŠS	VSS
Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja - ukupno	51	11.032	768	34.732	32.867	319	2.228	16.880
Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja - žene	35	4.259	203	9.986	15.304	66	1.414	11.403

3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (član 28) propisano je da zaposlenici osiguravaju svoju materijalnu i socijalnu sigurnost za vrijeme nezaposlenosti prvenstveno osiguranjem za slučaj nezaposlenosti. Materijalna i socijalna sigurnost podrazumijeva novčanu naknadu i uplatu doprinosa za zdravstveno i penzijsko osiguranje u skladu sa ovim i drugim zakonima. Federalni zavod, prema ovom zakonu, dodjeljuje kantonalnim službama za zapošljavanje nedostajuća sredstva za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba.

3.1. Novčana naknada

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci, s tim da se kao vrijeme provedeno na radu smatra vrijeme obaveznog osiguranja prema propisima koji reguliraju sistem poreza i obaveznih doprinosa. Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, a koju objavljuje Federalni zavod za statistiku. Novčana naknada se, ovisno o vremenu provedenom na radu, utvrđuje u trajanju od tri do 24 mjeseca, ukoliko se u toku trajanja prava ne promijene okolnosti koje utiču na dužinu trajanja naknade. U 2017. godini u Federaciji BiH, novčanu naknadu koristilo je prosječno mjesečno 11.768 nezaposlenih osoba. U odnosu na 2016. godinu, broj korisnika novčane naknade je veći za 835 ili 7,6%. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje su utrošile 51.915.106 KM, što je za 3.836.225 KM više nego u 2016. godini.

3.2. Zdravstveno osiguranje

Članom 31. stav 1. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba propisano je da se zdravstveno osiguranje nezaposlenoj osobi osigurava u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, a članom 19. tač. 12, 13. i 14. Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je pod kojim uvjetima nezaposlena osoba prijavljena službi za zapošljavanje ima obavezno zdravstveno osiguranje. Članom 84. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da osnovicu, način obračunavanja i uplate doprinosa za nezaposlene osobe utvrđuje svojim propisima zakonodavno tijelo kantona na prijedlog kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja. Iz pomenutih zakonskih propisa vidljivo je da kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod nemaju nikakvog uticaja kod određivanja davanja za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, tako da su ta izdvajanja različito utvrđena po kantonima (u rasponu od 6 KM do 10 KM). Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje konstantno ukazuju na probleme u vezi sa administriranjem zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba, kao i na nerealne odluke o visini izdvajanja koje kantonalne skupštine donose na prijedlog kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja.

U izvještajnom periodu u Federaciji BiH zdravstvenim osiguranjem bilo je obuhvaćeno prosječno mjesečno 240.830 nezaposlene osobe. U odnosu na 2016. godinu broj korisnika ovog prava manji je za 9.044 KM ili 3,60%, za što su kantonalne službe za zapošljavanje utrošile 22.183.277 KM, što je za 666.093 KM manje nego u 2016. godini.

3.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje

Članom 31. stav 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba određeno je da se penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuje nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju do tri godine do sticanja uvjeta za starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. U 2017. godini ovo pravo u Federaciji BiH ostvarilo je 4.080 nezaposlenih osoba, što je za 334 osobe ili 8,9% više nego prethodne godine. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 2.526.807 KM, što je za 1.353.259 KM više nego u 2016. godini.

3.4. Ostali transferi

Ostali transferi se odnose na Program mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije preduzeća ostali ili ostaju bez posla („Sl. novine Federacije BiH“, broj: 5/07). Po ovom osnovu u 2017. godini isplaćeno je ukupno sredstava 477.589,34 KM, od čega se cjelokupan iznos sredstava odnosi na JU „Službu za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona“ Bihać. Isplata sredstava se odnosila na zbrinjavanje 410 radnika koji su otpušteni zbog pokrenutih stečajnih postupaka u sljedećim firmama u Unsko-sanskom kantonu: Kombiteks, Amratex, DI Sanica, Polietilenka, ŠIP Una, TKA Cazin, Sana Ključ i Novitet Bosanski Petrovac.

3.5. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje

S obzirom na to da sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova, kao i zbog određenog broja korisnika koji primaju novčanu naknadu duži period, kantonalne službe za zapošljavanje nisu mogle uredno izmirivati svoje primarne zakonske obaveze po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. U skladu sa čl. 49. i 50. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, kantonalne službe za zapošljavanje, osim službi za zapošljavanje: Srednjobosanskog, Bosansko-podrinjskog i Kantona Sarajevo, podnijele su Federalnom zavodu zahtjeve za uplatu nedostajućih novčanih sredstava za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. Federalni zavod je, u skladu sa raspoloživim i planiranim finansijskim sredstvima, izvršio uplatu nedostajućih sredstava u iznosu od 10.701.380 KM, što je za 5.094.481,35 KM manje nego u 2016. godini.

Tabela 5: Pregled isplate nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje

Red. broj	Kanton	Isplaćena sredstva (KM)
1.	Unsko-sanski	1.497.793,11
2.	Posavski	152.134,00
3.	Tuzlanski	2.247.001,11
4.	Zeničko-dobojski	4.654.043,87
5.	Hercegovačko-neretvanski	1.762.862,00
6.	Zapadnohercegovački	139.146,55
7.	Kanton 10	248.399,40
UKUPNO		10.701.380,04

3.6. Rješavanje u drugostepenom postupku

U skladu sa članom 35. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Federalni zavod rješava po žalbama izjavljenim protiv rješenja kantonalnih službi za zapošljavanje kojima je odlučeno o pravima po osnovu nezaposlenosti. U izvještajnom periodu izjavljeno je 495 žalbi protiv prvostepenih rješenja. Sa neriješenim žalbama prenesenim iz 2016. godine (50), u rješavanju je bilo 545 predmeta, što je za 63 predmeta ili 10% manje u odnosu na 2016. godinu, čime je nastavljena tendencija smanjenja broja žalbi. Riješeno je 488 predmeta, i to: 282 žalbi je odbijeno, 19 žalbi je uvaženo i predmet meritorno riješen u drugostepenom upravnom postupku, 160 žalbi je uvaženo i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje, a 27 žalbi je urađeno na drugi Zakonom o upravnom postupku propisan način (odbačena, ustupljena drugom organu, prvostepeni organ riješio). Ostalo je neriješeno 57 predmeta. Kod kantonalnih sudova pokrenuta su 33 upravna spora.

3.7. Aktivnosti poduzete radi očuvanja finansijske stabilnosti u kontekstu pokrenutih sudskih postupaka demobiliziranih branilaca

Vezano za pokrenute sudske postupke radi usklađivanja novčanih naknada demobiliziranih branilaca iz prethodnih godina, stanje u 2016. godini je ostalo nepromijenjeno u odnosu na 2015. godinu.

Naime, nakon što su kantonalni sudovi u Mostaru i Širokom Brijegu donosili pravomoćne odluke kojim se odbijaju tužbe demobiliziranih branilaca radi donošenja rješenja o faktičkom usklađivanju novčane naknade tj. prihvatili pravno postupanje kantonalnih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda po podnesenim zahtjevima, nakon čega su isti po punomoćnicima Vrhovnom sudu Federacije BiH podnosili zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke. Podneseno je ukupno 196 zahtjeva.

Ovi postupci su u fazi odlučivanja i nijedan predmet nije meritorno riješen, a Federalni zavod je podnio Vrhovnom sudu Federacije BiH odgovore na dostavljene zahtjeve kojim predlaže odbijanje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudskih odluka kao neosnovanih.

Zaključno, a s obzirom na to da su postupci pred Vrhovnim sudom Federacije BiH još uvijek u toku, te da je neizvjesno i eventualno pokretanje i drugih novih administrativnih ili sudskih postupaka i njihov konačni ishod, ostaje obaveza da će ovaj Zavod nastaviti poduzimati sve adekvatne pravne radnje radi zaštite svog pravnog i finansijskog interesa.

3.8. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju

U skladu sa sporazumima o socijalnom osiguranju, Federalni zavod, kao organ nadležan za provođenje pravnih propisa kojima je regulirana oblast materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, u 2017. godini primio je 632 zahtjeva za izdavanje uvjerenja o stažu osiguranja i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti, na propisanim obrascima u skladu sa operativnim protokolima ili administrativnim sporazumima za provođenje ugovora o socijalnom osiguranju, a što je za 51 zahtjev manje nego u 2016. godini. Sa neriješenim predmetima prenesenim iz 2016. godine (109), u rješavanju je bio 741 predmet.

Od ukupnog broja primljenih zahtjeva po Sporazumu potpisanom između Bosne i Hercegovine i SR Jugoslavije („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03), Federalni zavod

je u izvještajnom periodu Agenciji za rad i zapošljavanje BiH dostavio na daljnji postupak 179 uvjerenja o periodima osiguranja navršenim u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti.

U skladu sa Ugovorom o socijalnom osiguranju potpisanim između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske („Službeni glasnik BiH“, broj 6/03), Hrvatskom zavodu za zapošljavanje dostavljena su 142 uvjerenja o stažu osiguranja u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade.

Isto tako, u skladu sa Sporazumom o socijalnom osiguranju potpisanim između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije („Službeni glasnik BiH“, broj 8/07), Agenciji za rad i zapošljavanje BiH na daljnji postupak dostavljeno je 388 uvjerenja o potvrđivanju staža osiguranja i korištenju novčane naknade za slučaj nezaposlenosti u Federaciji BiH.

3.9. Obaveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom

Za izvršenje obaveze koja proističe iz Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/10), a koja se odnosi na izdvajanje 10% planiranih sredstava za aktivnu politiku zapošljavanja radi finansiranja Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, Federalni zavod je, nakon uvida u pravdanje sredstava uplaćenih u 2016. godini, izvršio planiranu uplatu sredstava u 2017. godini u iznosu od 2.012.000 KM, što je za 717.000 KM više nego u 2016. godini.

4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Strategijom jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH, Doktrinom rada javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH i Programom rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2017. godinu, iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje provedene su različite mjere aktivne politika zapošljavanja

U izvještajnom periodu osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započetih u prethodne tri godine, kojima je obuhvaćeno oko 15.000 osoba, a srazmjerno raspoloživim finansijskim sredstvima stvorene su pretpostavke za implementaciju novih mjera i programa iz 2017. godine, naročito za mlade, dugotrajno nezaposlene osobe, žene i druge kategorije teže zapošljivih nezaposlenih osoba.

Realizacijom programa i mjera aktivne politike zapošljavanja u 2017. godini Federalni zavod za zapošljavanje je dao doprinos ostvarivanju ciljeva u pogledu učinkovitog finansiranja i povećanog opsega aktivnih mjera na tržištu rada, poboljšanja pristupa i lakše integracije na tržištu rada, naročito za mlade, dugotrajno nezaposlene i ostale kategorije nezaposlenih osoba.

Važno je istaći da su u 2017. godini javni pozivi za učešće u realizaciji mjera aktivne politike zapošljavanja objavljivani u više navrata tokom cijele godine kako bi se obuhvatili poslodavci u različitim poslovnim ciklusima i sa različitim intenzitetom i područjem poslovanja.

Mjere aktivne politike zapošljavanja uglavnom su bile usmjerene na:

- poticanje zapošljavanja kod poznatog poslodavca,
- samozapošljavanje – registraciju poslovne djelatnosti,
- obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje,
- pripremu nezaposlenih za tržište rada.

Provođenjem navedenih mjera aktivne politike zapošljavanja uz stvaranje za sve jednakih mogućnosti u pristupu tržištu rada, nastojalo se ostvariti zapošljavanje što većeg broja osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom socijalnom i rodnom osjetljivošću, radi jačanja njihove konkurentnosti i stvaranja uvjeta za sticanje radnih vještina potrebnih na tržištu rada, te sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti tj. brže integracije na tržište rada.

Da bi se postigao što veći stepen pravičnosti, kao i prethodnih godina, u realizaciji ovih mjera nisu mogli učestvovati:

- poslodavci koji ne izmiruju redovno obaveze po osnovu poreza i doprinosa,
- poslodavci evidentirani u Registru novčanih kazni zbog duga neplaćenih novčanih kazni i troškova postupka, jer sa zaposlenikom nisu zaključili ugovor o radu – rad na crno,
- poslodavci koji su koristili kreditna ili bespovratna sredstva iz poticajnih mjera Zavoda/Službe a nisu ispoštovali obaveze u skladu sa zaključenim ugovorima, odnosno nisu zaposlili predviđen broj radnika i/ili ne vraćaju redovno dobivena sredstva.

4.1. Realizacija programa i mjera iz 2014., 2015. i 2016. godine

Tokom 2017. godine osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom periodu kojima je obuhvaćeno oko 15.000 osoba, i to: Programa sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva 2015 (mjere: Prvo radno iskustvo 2015, Prilika za sve 2015, Sezonsko zapošljavanje 2015, Vaučer za posao 2015, Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2015, Program zapošljavanja Roma u 2015. godini, Program sufinansiranja zapošljavanja 2016 (mjere: Prilika za sve 2016, Periodično zapošljavanje 2016 i Vaučer za posao 2016) i Program pripreme za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje 2016 – Obukom do zaposlenja.

Pored navedenih programa realizirani su i sljedeći programi:

4.1.1 Program sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja u oblasti poljoprivrede

Cilj ovog programa finansiranog zajedno s Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva jeste da se omogući poticaj za osobe sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH radi samozapošljavanja i zapošljavanja u novoregistrovanim i već postojećim poslovnim subjektima (obrtima) u oblasti poljoprivrede.

Ciljna grupa/korisnici sredstava su lica prijavljena na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, te u registar poljoprivrednih gazdinstava i registar klijenata, bez obzira na stepen obrazovanja i dob, a koja će po odobravanju sredstava registrovati i održati registrovanom poljoprivrednu djelatnost u trajanju od najmanje 36 mjeseci i/ili koje će se zaposliti u novoregistriranim ili već postojećim poljoprivrednim obrtima.

U sklopu realizacije Programa zaključeno je 610 ugovora ukupne vrijednosti od 2.402.025,07 KM KM radi zapošljavanja 616 osoba, od čega su 134 žene ili 21,75%.

Prema obrazovnoj strukturi, 211 je kvalifikovanih osoba (34%), 187 je nekvalifikovanih (30%), 209 sa srednjom stručnom spremom (34%), 10 je sa visokom stručnom spremom i višom stručnom spremom (2%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba je 41 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 7 godina, što ukazuje na podatak o velikom broju dugotrajno nezaposlenih osoba koje su obuhvaćene ovim programom, dok je 56 osoba koje su mlađe od 30 godina.

I u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu u oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH evidentan je porast broja zaposlenih za skoro 4,5%.

4.1.2 Program zapošljavanja Roma u 2016. godini

Program zapošljavanja Roma u 2016. godini se provodi u skladu sa Memorandumom o razumijevanju o implementaciji Akcionog plana Bosne i Hercegovine s ciljem sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja Roma sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH, posebno cijeneći njihovu socijalnu, rodnu i drugu osjetljivost, a radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada i sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti.

Javni poziv za učešće u realizaciji ovog programa objavljen je u dva navrata, 1.8. i 19.12.2016. godine.

U sklopu realizacije Programa zaključena su 32 ugovora ukupne vrijednosti od 384.000 KM, radi zapošljavanja 64 osobe, od čega je 16 žena ili 25%.

Također, zaključen je 31 ugovor ukupne vrijednosti od 155.000 KM, radi samozapošljavanja 31 osobe, od čega je 14 žena ili 45,16%.

Prema obrazovnoj strukturi ukupno 20 osoba je sa srednjom stručnom spremom, 57 je nekvalifikovanih, 17 kvalifikovanih i jedna osoba sa visokom stručnom spremom.

Prosječna dob sufinansiranih osoba je 35,17 godina i u prosjeku su bile nezaposlene 42,03 mjeseci, a njih 36 su osobe mlađe od 30 godina.

4.2. Uredba o poticanju zapošljavanja

Također, u 2017. godini nastavljene su aktivnosti u vezi s realizacijom Uredbe o poticanju zapošljavanja, V. broj: 1668/2015, koju je donijela Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 32. sjednici, održanoj 3.12.2015. godine (Službene novine Federacije BiH br. 95/15, 32/16, 48/16) s ciljem subvencioniranja poslodavaca radi zapošljavanja nezaposlenih osoba bez radnog iskustva i osoba koje se same zapošljavaju finansijskim sredstvima iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.

U realizaciji Uredbe učestvuju Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Federalni zavod za zapošljavanje, kantonalne službe za zapošljavanje, Porezna uprava Federacije BiH i Federalna uprava za inspekcijske poslove.

Po osnovu poticanja prvog zapošljavanja mladih nezaposlenih osoba dobi do 30 godina ugovoreno je ukupno 15.297.958,47 KM, a zaposlene su 2.262 osobe, od čega 809 žena, a 1.453 muškaraca. Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom III i IV stepena (1.676 ili 74%). Prosječna dob sufinansiranih osoba po poticanju zapošljavanja mladih iznosi 24 godine, a u prosjeku su bile nezaposlene 2 godine.

Po osnovu poticanja samozapošljavanja, odnosno pokretanja i registriranja samostalne djelatnosti ugovoreno je ukupno 10.577.399,93 KM, a zaposleno je 1.525 osoba, od čega 405 žena i 1.120 muškaraca. Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom III i IV stepena (1.135 ili 75%). Prosječna dob osoba korisnika poticaja za samozapošljavanje iznosi 39 godina, a u prosjeku su ove osobe bile nezaposlene više od 5 godina, što ukazuje na činjenicu da je ovom mjerom obuhvaćena kategorija dugotrajno nezaposlenih osoba.

4.3. Program sufinansiranja zapošljavanja 2017

Finansijska sredstva za realizaciju Programa sufinansiranja zapošljavanja 2017 u iznosu od 18.000.000,00 KM osigurao je Federalni zavod.

Program se provodi s ciljem sufinansiranja zapošljavanja najmanje 6.000 osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH, posebno cijeneći socijalnu i rodnu i drugu osjetljivost, radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, te očuvanja i unapređenja radnih sposobnosti. U okviru ovog programa realizirane su sljedeće mjere:

- Prvo radno iskustvo 2017

Ova mjera se odnosi na zapošljavanje mladih osoba bez radnog iskustva, dobi do 30 godina, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih osoba prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv, uz zasnivanje radnog odnosa na period od šest (6) mjeseci za osobe sa srednjom stručnom spremom i 12 mjeseci za osobe sa visokom stručnom spremom.

Cilj mjere je da se što većem broju mladih nezaposlenih osoba omogući sticanje prvog radnog iskustva u struci za koju su se školovale te lakša integracija na tržištu rada.

U sklopu realizacije ove mjere do kraja 2017. godine zaključeno je 568 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 3.428.399,60 KM radi zapošljavanja 1.010 osoba, od čega je 539 žena (53,36%). Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa visokom stručnom spremom (544 ili 53,86%), zatim sa srednjom stručnom spremom (300 ili 29,70%), te kvalifikovanih (131 ili 12,97%) i osoba sa višom stručnom spremom (35 ili 3,46%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba iznosi 25 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 18 mjeseci.

- Vaučer za posao 2017

Kroz ovu mjeru sufinansirano je zapošljavanje nezaposlenih osoba dobi preko 40 godina prijavljenih na evidenciju nezaposlenih najmanje 24 mjeseca, osoba s invaliditetom, članova domaćinstva u kojem ni jedan član nije zaposlen, članova šehidskih porodica ili porodica poginulih branitelja i drugih specifičnih kategorija nezaposlenih osoba, uz zasnivanje radnog odnosa na period od najmanje šest mjeseci.

Cilj je da se uz pomoć „vaučera“, nezaposlena osoba motivira da samostalno traži zaposlenje kod poslodavca radi integracije na tržištu rada i prekida dugotrajne nezaposlenosti.

Do kraja 2017. godine u realizaciju ove mjere u sklopu Programa uključena je 900 poslodavaca, sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 4.797.600,00 KM, a kod kojih je zaposleno 1.999 osoba od čega je 918 žena ili 45,92%. Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (902 ili 45,12%), kvalifikovanih (650 ili 32,51%) i nekvalifikovanih (342 ili 17,10%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba je 35 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 40 mjeseci, što ukazuje na činjenicu da je ovom mjerom obuhvaćena kategorija dugotrajno nezaposlenih osoba.

- Periodično zapošljavanje 2017

Ova mjera se odnosi na zapošljavanje nezaposlenih osoba bez obzira na stručnu spremu, radno iskustvo i dob, uz zasnivanje radnog odnosa na period do šest mjeseci. Cilj je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi prelazak u dugotrajnu nezaposlenost, te da se poslodavcima osigura radna snaga u skladu sa njihovim potrebama. Poslodavac sa Zavodom i Službom zaključuje Ugovor o sufinansiranju zapošljavanja određenog broja osoba na period od najduže šest (6) mjeseci. Ugovori o radu koje poslodavac zaključuje pojedinačno sa nezaposlenim osobama u principu se zaključuju višekratno i to od

najkraće na jedan (1) do najduže na šest (6) mjeseci u okviru perioda trajanja Ugovora o sufinansiranju zapošljavanja.

Do kraja 2017. godine kroz realizaciju ove mjere u sklopu Programa zaključeno je 936 ugovora s poslodavcima, ukupne vrijednosti 5.241.543,30 KM, a kod kojih je zaposleno 2.707 osoba od čega je 959 žena ili 35,42%. Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (1.373 ili 50,72%) i kvalifikovanih radnika (716 ili 26,44%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba je 38 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 56 mjeseci, što znači da su i ovom mjerom u znatnom obimu obuhvaćene dugotrajno nezaposlene osobe.

- Javni radovi 2017

Ovom mjerom je omogućeno zapošljavanje nezaposlenih osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih osoba prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv, uz zasnivanje radnog odnosa na period do tri (3) mjeseca.

Cilj ove mjere je zapošljavanje/radno angažovanje nezaposlenih osoba sa evidencije nezaposlenih sa područja Federacije BiH radi ublažavanja socijalnih posljedica nezaposlenosti, motivacije za traženje posla, te integracije na tržište rada kroz vremenski ograničeni radni angažman i društveno koristan rad (npr. zaštita i očuvanje okoliša, sanacija divljih deponija, uređenje cesta, otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda, socijalna zaštita, pomoć starima i nemoćnim osobama, zaštita kulturnih spomenika, obrazovni programi i dr.).

Do kraja 2017. godine u realizaciju ove mjere u sklopu Programa uključeno je 20 poslodavaca, sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 119.252,33 KM, a kod kojih je zaposleno 108 osoba od čega je 9 žena ili 8%. Prema obrazovnoj strukturi, najviše je kvalifikovanih (43 ili 40%) i nekvalifikovanih radnika (33 ili 30%). Prosječna dob sufinansiranih osoba je 38 godine, a u prosjeku su bile nezaposlene 56 mjeseci.

4.4. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2017

Cilj Programa Start up 2017 je omogućiti poticaj za osobe sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH radi samozapošljavanja na period od 12 mjeseci uz mogućnost sufinansiranja zapošljavanja drugih osoba u novootvorenim poslovnim subjektima na periodu od šest (6) mjeseci.

Ciljna grupa /aplikanti/korisnici sredstava su osobe prijavljene na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije podnošenja prijave na Javni poziv, bez obzira na stepen obrazovanja i dob.

Do kraja 2017. godine, u realizaciju ove mjere u sklopu Programa uključeno je 580 osoba/korisnika sredstava, od čega je 491 osoba registrovala djelatnost a 89 osoba je zaposleno u novootvorenim registrovanim djelatnostima. Od ukupno obuhvaćenih osoba ovim programom 214 ili 37% žena. Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (314 ili 54%), te kvalifikovanih radnika (151 ili 26%).

Prosječna dob osoba čije je samozapošljavanje sufinansirano iznosi 37 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 53 mjeseca. Za realizaciju ovog programa u izvještajnom periodu zaključeni su ugovori ukupne vrijednosti 2.088.489,92 KM.

4.5. Program pripreme za rad – Obukom do zaposlenja 2017

Cilj Programa je da se omogući priprema za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje, u konkretnom poslovnom okruženju. Ovaj program je fokusiran na nezaposlene osobe koje nemaju potrebna znanja i vještine, posebno kada su u pitanju nove metode i tehnologije rada u sektoru privrede. Kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje za potrebe konkretnog poslodavaca, ali i za otvoreno tržište rada, potiče se rješavanje problema prilagođavanja radne snage i zadovoljavanje stvarnih potreba tržišta rada.

U okviru Programa u 2017. godini potpisani su ugovori sa 24 poslodavaca o sufinansiranju obuke za 336 nezaposlenih osoba od čega je 170 ili 51% žena.

Prosječna dob nezaposlenih osoba je 26 godina, a dužina nezaposlenosti tri (3) godine. Prema kvalifikacionoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (140 ili 42%) i kvalifikovanih radnika (124 ili 37%). Obuke su se većim dijelom odnosile na zanimanja u tekstilnoj i drvnoj industriji.

Ukupna vrijednost potpisanih ugovora u izvještajnom periodu iznosi 501.319,17 KM.

4.6. Program sufinansiranja zapošljavanja 2017 PLUS

Finansijska sredstva za realizaciju Programa sufinansiranja zapošljavanja 2017 u iznosu od 14.000.000 KM osigurao je Federalni zavod.

Program se provodi s ciljem sufinansiranja zapošljavanja najmanje 3.800 nezaposlenih osoba u Federaciji BiH, posebno cijeneći socijalnu i rodnu i drugu osjetljivost, radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, te očuvanja i unapređenja radnih sposobnosti. Javni poziv je objavljen 16.10.2017. godine tako da se zaključivanje većine ugovora i realizacija mjera u punom obimu očekuje u 2018. godini. U okviru ovog programa realizirane su sljedeće mjere:

- Prvo radno iskustvo 2017 PLUS

Ova mjera se odnosi na zapošljavanje mladih osoba bez radnog iskustva, dobi do 30 godina, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih osoba prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv, uz zasnivanje radnog odnosa na period od šest (6) mjeseci za osobe sa srednjom stručnom spremom i 12 mjeseci za osobe sa visokom stručnom spremom. Cilj mjere je da se što većem broju mladih nezaposlenih osoba omogući sticanje prvog radnog iskustva u struci za koju su se školovale te lakša integracija na tržištu rada.

U sklopu realizacije ove mjere do kraja 2017. godine zaključeno je 239 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 1.018.152,00 KM radi zapošljavanja 301 osobe, od čega je 147 žena (48,83%).

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa visokom stručnom spremom (156 ili 51,82%), te osoba sa srednjom stručnom spremom (106 ili 35,21%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba iznosi 25 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 13 mjeseci.

- Vaučer za posao 2017 PLUS

Kroz ovu mjeru sufinansirano je zapošljavanje nezaposlenih osoba dobi preko 40 godina prijavljenih na evidenciju nezaposlenih najmanje 24 mjeseca, osoba s invaliditetom, članova domaćinstva u kojem ni jedan član nije zaposlen, članova šehidskih porodica ili porodica poginulih branitelja i drugih specifičnih kategorija nezaposlenih osoba, uz zasnivanje radnog odnosa na period od najmanje šest mjeseci. Cilj je da se uz pomoć „vaučera“, nezaposlena osoba motivira da samostalno traži zaposlenje kod poslodavaca radi integracije na tržištu rada i prekida dugotrajne nezaposlenosti.

Do kraja 2017. godine u realizaciju ove mjere u sklopu Programa uključeno je 240 poslodavaca, sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 976.800,00 KM, a kod kojih je zaposleno 407 osoba od čega je 198 žena ili 48,64%.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (175 ili 43%) i kvalifikovanih radnika (120 ili 30%). Prosječna dob sufinansiranih osoba je 43 godine, a u prosjeku su bile nezaposlene 59 mjeseci, što i u ovom slučaju ukazuje na činjenicu da mjerom Vaučer za posao 2017 PLUS obuhvaćena kategorija dugotrajno nezaposlenih osoba.

- Periodično zapošljavanje 2017 PLUS

Ova mjera se odnosi na zapošljavanje nezaposlenih osoba bez obzira na stručnu spremu, radno iskustvo i dob, uz zasnivanje radnog odnosa na period do šest mjeseci. Cilj je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi prelazak u dugotrajnu nezaposlenost, te da se poslodavcima osigura radna snaga u skladu sa njihovim potrebama. Poslodavac sa Zavodom i Službom zaključuje Ugovor o sufinansiranju zapošljavanja određenog broja osoba na period od najduže šest (6) mjeseci. Ugovori o radu koje poslodavac zaključuje pojedinačno sa nezaposlenim osobama u principu se zaključuju višekratno i to od najkraće na jedan (1) do najduže na šest (6) mjeseci u okviru perioda trajanja Ugovora o sufinansiranju zapošljavanja.

Do kraja 2017. godine kroz realizaciju ove mjere u sklopu Programa zaključena su 172 ugovora s poslodavcima, ukupne vrijednosti 727.320,00 KM, a kod kojih je zaposleno 353 osoba od čega su 92 žene ili 26%.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (229 ili 65%) i kvalifikovanih radnika (67 ili 19%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba je 23 godine, a u prosjeku su bile nezaposlene 20 mjeseci.

- Javni radovi 2017 PLUS

Ova mjera se odnosi na zapošljavanje nezaposlenih osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih osoba prijavljenih na evidenciju duže od šest(6) prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv, uz zasnivanje radnog odnosa na period do tri (3) mjeseca.

Cilj ove mjere je zapošljavanja/radno angažovanje nezaposlenih osoba sa evidencije nezaposlenih sa područja Federacije BiH radi ublažavanja socijalnih posljedica nezaposlenosti, motivacije za traženje posla, te integracije na tržište rada kroz vremenski ograničeni radni angažman i društveno koristan rad (npr.

zaštita i očuvanje okoliša, sanacija divljih deponija, uređenje cesta, otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda, socijalna zaštita, pomoć starima i nemoćnim osobama, zaštita kulturnih spomenika, obrazovni programi i dr.).

U izvještajnom periodu u realizaciju ove mjere u sklopu Programa uključeno je 10 poslodavaca, sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 56.000,00 KM, a kod kojih je zaposleno 49 osoba od čega je 1 žena ili 2%.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je nekvalifikovanih (21 ili 43%) i osoba sa srednjom stručnom spremom (19 ili 39%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba je 44 godine, a u prosjeku su bile nezaposlene 20 mjeseci.

4.7. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2017 PLUS

Ovaj program se odnosi na poticanje samozapošljavanja osobe sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH na period od 12 mjeseci uz mogućnost sufinansiranja zapošljavanja drugih osoba u novootvorenim poslovnim subjektima na periodu od šest (6) mjeseci.

Ciljna grupa /aplikanti/korisnici sredstava su osobe prijavljene na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije podnošenja prijave na Javni poziv, bez obzira na stepen obrazovanja i dob.

Realizacija ovog programa je počela u četvrtom kvartalu 2017. godine i do kraja 2017. godine, u realizaciju ove mjere u sklopu Programa uključeno je 95 osoba/korisnika sredstava, od čega su 82 osobe registrovale djelatnost a 13 osoba je zaposleno u novootvorenim registrovanim djelatnostima. Prosječna dob osoba čije je samozapošljavanje sufinansirano iznosi 32 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 49 mjeseci.

Za realizaciju ovog programa u izvještajnom periodu zaključeni su ugovori ukupne vrijednosti 363.045,00 KM. Veći dio realizacije ovog programa očekuje se u 2018. godini.

4.8. Program sufinansiranja zapošljavanja Roma 2017

Program zapošljavanja Roma u 2017. godini se provodi u skladu sa Memorandumom o razumijevanju o implementaciji Akcionog plana Bosne i Hercegovine s ciljem sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja Roma sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH, posebno cijeneći njihovu socijalnu, rodnu i drugu osjetljivost, a radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada i sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti.

Javni poziv za učešće u realizaciji ovog programa objavljen je u dva navrata, 12.6. i 14.8.2017. godine. Ugovori sa poslodavcima i fizičkim licima kojima je odobreno učešće u Programu su u fazi zaključivanja i očekuje se da će na osnovu istih biti obuhvaćeno 55 osoba iz ciljne grupe.

4.9. Finansiranje projekata sa drugim organizacijama i institucijama

U izvještajnom periodu Federalni zavod je sa drugim organizacijama i institucijama učestvovao u realizaciji više projekata.

4.9.1. Zajednički projekti s drugim organizacijama i institucijama

Naziv projekta / programa	Partneri Federalnog zavoda u realizaciji projekta/programa	Ukupno predviđena sredstva (KM)	Učešće Zavoda	Broj korisnika
Ekonomsko osnaživanje najugroženije populacije kroz javne radove na području Općine Goražde	UNDP, GOPA, Općina Goražde, Služba za zapošljavanje BPK	97.225,6	15.000	
Centar za edukaciju i istraživanje "NAHLA"- "Obuka za specijalizirani catering-Pripremanje slastica bez šećera"	Centar za edukaciju i istraživanje "NAHLA"	8.001,24	7.001	Obuka za 15 osoba
„TAKT Akademija Generacija 2“-Prevent BH	Projekat Prilika Plus, Prevent BH		44.640	Obuka za 60 osoba
Program sufinansiranja zapošljavanja djece šehida i poginulih boraca	Vlada TK - Ministarstvo za boračka pitanja TK i Služba za zapošljavanje TK	275.000	175.000	45
Program sufinansiranja zapošljavanja djece šehida i poginulih boraca	Vlada SBK - Kantonalna uprava za pitanje boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata i Služba za zapošljavanje SBK	275.000	175.000	45
Program sufinansiranja zapošljavanja djece šehida i poginulih branitelja/boraca	Vlada ZDK - Ministarstvo za boračka pitanja ZDK i Služba za zapošljavanje ZDK	275.000	175.000	45
Projekti i mogućnosti zapošljavanja djece šehida i poginulih branitelja	Vlada HNK – Ministarstvo za pitanja boraca HNK i Služba za zapošljavanje HNK	375.000	175.000	45
Stjecanje prvog radnog iskustva	Služba za zapošljavanje HNK i Vlada HNK	468.720	129.600	Zapošljavanje 30 osoba
Obuka i zapošljavanje galvanizera za potrebe preduzeća SurTec Eurosaj	Vlada HNK, Općina Konjic Agencija Prvi Korak	1.028.600	54.380	Obuka za 50 osoba i zapošljavanje 40 osoba
Obuka i zapošljavanje varilaca za potrebe preduzeća DIV poslovica Sarajevo	Vlada HNK, Općina Konjic, Agencija Prvi korak	196.820	71.520	Obuka za 60 osoba i zapošljavanje 50 osoba
"Program transformacije JU Dom za djecu bez roditeljskog staranja u Tuzli"	Vlada TK, Hope&Home for Children, UNICEF, Služba za zapošljavanje TK	635.777	100.000	Zapošljavanje 10 osoba
Projekat "Jačanje konkurentnosti kompanije kroz program tehničko - tehnološkog razvoja i stručnog osposobljavanja radne snage za potrebe preduzeća Domus Arredi"	Vlada ZDK, Grad Zenica	207.440	97.510	Obuka za 145 osoba i zapošljavanje 120 osoba
Program sufinansiranja zapošljavanja u javnim univerzitetima/sveučilištima -	Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Univerzitet u Zenici, Univerzitet u Bihaću, Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Sveučilište u Mostaru i službe za zapošljavanje KS, TK, ZDK, USK i HNK	1.027.200	1.027.200	107 osoba

Naziv projekta / programa	Partneri Federalnog zavoda u realizaciji projekta/programa	Ukupno predviđena sredstva (KM)	Učešće Zavoda	Broj korisnika
Program sufinansiranja zapošljavanja odgovarajućeg stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju u osnovnom obrazovanju u redovnoj nastavi u FBiH	Ministarstva obrazovanja i službe za zapošljavanje svih kantona	546.985	546.985	100 osoba
"Predstavi se zaposli se"	NVO "Moj Grad"	8.400	7.200	1 osoba
Obuka "Asistencija djeci s poteškoćama u razvoju u odgojno-obrazovnim ustanovama"	Socijalno - edukativni centar SEC	18.450	18.450	108
Sufinanciranje zapošljavanja pripravnika s VSS za potrebe ažuriranja elektronskog registra udruženja građana u Ministarstvu pravosuđa i uprave Županije Zapadnohercegovačke	Služba za zapošljavanje ZHK		7.200	Zapošljavanje 1 osobe
Sufinanciranje zapošljavanja pripravnika s VSS za potrebe ažuriranja elektronskog registra udruženja građana u Ministarstvu pravosuđa i uprave Županije Posavske	Služba za zapošljavanje PK		7.200	Zapošljavanje 1 osobe
Sufinanciranje zapošljavanja pripravnika s VSS za potrebe ažuriranja elektronskog registra udruženja građana u Ministarstvu pravosuđa i uprave USK	Služba za zapošljavanje USK		7.200	Zapošljavanje 1 osobe
Jačanje sistema srednjeg stručnog obrazovanja u Zeničko-dobojskom kantonu	Prilika Plus, Služba za zapošljavanje ZDK, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK, Pedagoški zavod Zenica	435.846	18.000	Obuka za 160 osoba

4.9.2. Projekti s omladinskim i studentskim udruženjima

Tokom 2017. godine Federalni zavod je finansijski učestvovao organizovanju više projekata čiji su organizatori udruženja studenata i mladih. U saradnji sa Omladinskom informativnom agencijom podržan je rad Inkubatora društvenih inovacija „Munja“ u sklopu realizacije projekata namijenjenih jačanju zapošljivosti mladih "Business Challenge" i "Razvitak sustava informisanja i promidžbe aktivnih mjera i proaktivnog pristupa mladih na tržištu rada". Pored toga, podržan je i projekat Udruženja studenata Elektrotehnike - Lokalni komitet Sarajevo pod nazivom „Value UP - Mind your Own Business“, a data je podrška realizaciji manifestacije Najpoželjniji poslodavac u organizaciji web portala Posao.ba.

Također, Federalni zavod je učestvovao u Projektu "Volontiranje je cool", a kojim se promoviraju korisni efekti volonterizma. Ovaj projekat implementira Centar za razvoj omladinskog aktivizma i provodi se zajedno sa školama kao ključnim

nositeljima odgoja. U Projektu je učestvovalo više od 100 volontera iz 46 osnovnih škola iz: Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije, Zapadno-hercegovačke županije, Bosansko-podričkog kantona i Kantona Sarajevo.

4.9.3. Sajmovi zapošljavanja

Federalni zavod je, u skladu sa utvrđenim aktivnostima podržava održavanje sajмова zapošljavanja u organizaciji kantonalnih službi za zapošljavanje.

Tokom 2017. godine Federalni zavod za zapošljavanje je dodijelio sredstva za organizaciju sajмова za zapošljavanje za dvije službe za zapošljavanje, Službu za zapošljavanje Zeničko-dobojskog i Službu za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona.

Finansijsko učešće Federalnog zavoda za zapošljavanje u sklopu ovih aktivnosti iznosi 20,000KM.

4.10. Program dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja

Programom dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja iz sredstava revolving kreditne linije promijenjen je pristup i koncept kreditiranja iz vlastitih namjenskih sredstava, čime su ta sredstva postala dostupna većem broju korisnika. Sredstva revolving kreditne linije koriste se posredstvom Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine, u svrhu pružanja posebnih uvjeta za one korisnike koji imaju mogućnost i potrebu da novim zapošljavanjem radne snage ili samozapošljavanjem doprinesu ublažavanju problema nezaposlenosti.

Iznos kredita je:

- za industriju 25.000 KM po novozaposlenom radniku,
- za zanatstvo i usluge 15.000 KM po novozaposlenom radniku,
- za poljoprivrednu proizvodnju 10.000 KM po novozaposlenom radniku.

Rok otplate kredita za kreditnu liniju ZZ-260/revolving je do sedam (7) godina za industriju, zanatstvo, usluge i poljoprivrednu proizvodnju, uključujući *grace period*. Na zahtjev korisnika kredita, rok otplate kredita može biti i kraći. *Grace period* je do 12 mjeseci za industriju, zanatstvo, usluge i poljoprivrednu proizvodnju, a dvije godine za poljoprivrednu proizvodnju – zasadi. Kamatna stopa za kreditnu liniju gdje rizik snosi banka je 4% za industriju, zanatstvo i usluge (2% kamata RB FBiH + 2% kamata poslovne banke) i 3% za poljoprivrednu proizvodnju (1,5% kamata RB FBiH + 1,5% kamata poslovne banke).

Kredit za kreditnu liniju OZO-010, namijenjenu za održavanje zaposlenosti, utvrđuje se u minimalnom iznosu od 15.000 KM do najviše 500.000 KM ili 5.000 KM po zaposlenom. Rok otplate je do 36 mjeseci, uključujući i *grace period* do šest mjeseci. Kamatna stopa se utvrđuje u visini 5% fiksno na godišnjem nivou.

U 2017. godini su provedene sljedeće aktivnosti:

- po kreditnoj liniji ZZ-260/revolving realiziran je jedan (1) kredit, u ukupnom iznosu od 750.000 KM uz obaveznu zapošljavanja 30 novih radnika i
- po kreditnoj liniji OZO-010/održavanje zaposlenosti, poslodavcima su odobrena dva (2) kredita u ukupnom iznosu od 315.000 KM za zadržavanje postojećeg nivoa zaposlenosti od 63 radnika.

Upravni odbor Federalnog zavoda za zapošljavanje je, usljed smanjenog interesa poslodavaca za korištenjem kreditnih sredstava, donio Odluku o preraspodjeli

dijela sredstava namjenskog novčanog depozita (broj:01/1-49-3990/17 od 22.5.2017. godine) kojom je određeno da se iznos od 16.000.000,00 KM prerasporedi za provođenje redovnih mjera aktivne politike zapošljavanja. Vlada Federacije BiH je na 109. sjednici održanoj 29.6.2017. donijela *Odluku o davanju saglasnosti na odluku Upravnog odbora Federalnog zavoda za zapošljavanje o preraspodjeli dijela sredstava namjenskog novčanog depozita kod Razvojene banke Federacije BiH* (V. broj: 913/17 od 29.6.2017. godine). U skladu s naprijed navedenim odlukama, 18.8.2017. godine Federalni zavod je uputio nalog Razvojnoj banci Federacije BiH za prenos sredstava novčanog depozita u iznosu od 16.000.000,00 KM na transakcijski račun Federalnog zavoda. Nakon toga, dana 16.10.2017. godine objavljeni su javni pozivi za učešće u realizaciji Programa sufinansiranja zapošljavanja 2017 PLUS (14.000.000,00 KM) i Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2017 PLUS (2.000.000,00 KM).

4.11. Projekat zapošljavanja mladih (YEP)

Projekat zapošljavanja mladih u Bosni i Hercegovini (YEP) podržava Ambasada Švicarske u BiH, a realizira ga njemačka konsultantska firma GOPA. Projekat se implementira u saradnji sa Agencijom za rad i zapošljavanje BiH, entitetskim zavodima za zapošljavanje i zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

4.11.1. Klubovi za traženje posla

U sklopu Projekta, u kantonalnim službama za zapošljavanje, uspostavljena je aktivna mjera zapošljavanja – „Klub za traženje posla“ koja se realizuje u biroima u Tuzlanskom kantonu (Kalesija, Tuzla, Živinice, Banovići, Gradačac i Lukavac), Bosansko-podrinjskom kantonu (Goražde); Hercegovačko-neretvanskom kantonu (Mostar Odjeljenje I); Kantonu Sarajevo (Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilijaš, Hadžići, Ilidža i Vogošća); Unsko-sanskom kantonu (Cazin) i Srednjobosanskom kantonu (Novi Travnik, Bugojno, Busovača, Fojnica). U Klubu se provodi grupno savjetovanje dugoročno nezaposlenih i to prije svega mladih od 18 do 30 godina koji su na evidenciji više od 6 mjeseci, te svih dugoročno nezaposlenih osoba bez obzira na dob koji su na evidenciji više od 12 mjeseci. Ovu aktivnost provode savjetodavci, koji su obučeni i certificirani u sklopu Projekta.

Do sada je u sklopu rada svih klubova u FBiH učestvovalo 3.710 mladih osoba, od kojih se 1.389 ili 37 % zaposlilo, a u 2017.godini 755 mladih je učestvovalo u programu od čega se 237 zaposlilo ili 31% s tim da se učesnici prate šest (6) mjeseci po završenom programu.

Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo i Tuzlanskog kantona imaju osposobljene trenere – voditelje Klubova za traženje posla koji mogu obučavati dodatne nove savjetodavce za primjenu ovog programa.

4.11.2. Forumi o zapošljavanju mladih i razvoj socijalnog preduzetništva

U okviru saradnje Projekta zapošljavanja mladih (YEP) i Agencije za rad i zapošljavanje BiH, a u cilju ostvarivanja bolje koordinacije reforme javnih službi za zapošljavanje uspostavljen je Forum službi zapošljavanja koji predstavlja platformu za razmjenu iskustava i praksi, ali i platformu za razmatranje najvažnijih tema koje se odnose na taj sektor te razmjenu iskustava i dobrih praksi iz regionalnih službi za zapošljavanje. U 2017. godini održana su dva foruma službi za zapošljavanje, u kojima je učešće imao i Federalni zavod za zapošljavanje,

jedan na temu inovativnih aktivnih mjera zapošljavanja, te drugi na temu preduzetništva i lokalnih partnerstava za zapošljavanje.

4.11.3. Novi model rada u službama za zapošljavanje - implementacija "Reformskog paketa"

Tokom 2017. godine, uz koordinaciju Federalnog zavoda, nastavljeno je sa širenjem implementacije savremenih metoda u radu (unapređenje savjetodavne funkcije i funkcije posredovanja u zapošljavanju, uspostavljanje novog pristupa u radu sa korisnicima usluga, te uvođenje sistema za praćenje ostvarenog učinka). S tim u vezi u 2017. godini interes za primjenu novog modela rada su iskazale dodatne kantonalne službe za zapošljavanje te su obavljene situacione analize po principu brze procjene stanja u Unsko-sanskom, Zeničko-dobojskom, Srednjobosanskom, Posavskom i Kantonu 10. Podrška Projekta YEP službama za zapošljavanje, pored stručne, podrazumijeva i infrastrukturnu podršku, podršku u nabavci namještaja i informatičke opreme, a sve u cilju stvaranja preduslova za primjenu novih metoda rada.

Novi model rada sa klijentima predviđa razdvajanje administrativnih od savjetodavnih poslova (uspostava šalter sale), informativni seminar, trijažu, izradu individualnih planova zapošljavanja, individualno i grupno savjetovanje, saradnju sa poslodavcima, te promjenu pristupa u karijernom savjetovanju. U tom smislu, službe za zapošljavanje koje provode novi model rada sa klijentima su do sada uključile 2.323 lica u individualno savjetovanje, od čega su se 824 zaposlile.

Nadalje, nastavljeno je sa pružanjem podrške službama za zapošljavanje u oblasti realizacije aktivnih politika zapošljavanja i to programa samozapošljavanja, te je u tu svrhu educirano i certificirano 12 zaposlenika službi za zapošljavanje (HNK, KS, TK, ZH, ZDK i USK) po metodologiji baziranoj na učenju na osnovu iskustva (Experiential Learning Cycle /ELC) koja je posebno prilagođena sticanju kompetencija iz oblasti preduzetništva i poslovnog planiranja. Ovi zaposlenici su educirani da provode obuke za nezaposlene osobe koje apliciraju na programe samozapošljavanja.

Također, Programom uvodne obuke – nivo 1, koji podrazumijeva osposobljavanje zaposlenika javnih službi za zapošljavanje (evidentičara, savjetodavaca i šefova biroa) za rad prema novom modelu rada sa ciljem sticanja općih i posebnih znanja i vještina za rad sa nezaposlenima osobama i poslodavcima, obuhvaćeno (educirano i certificirano) je 117 zaposlenika službi za zapošljavanje koje su se uključile u implementaciju Reformskog paketa (KS, HNK/Ž, BPK i TK, ZHŽ).

Razvijen je i usvojen Kompetencijski okvir za ključne poslovne procese koji je nakon provedene analize potreba za obukama u gore navedenim službama osnova za izradu Planova obuka službi za zapošljavanje, pri čemu Projekat YEP pruža podršku u realizaciji prioritarnih obuka u kontekstu provedbe novih metoda rada.

U okviru Službe za zapošljavanje Bosansko – podrinjskog kantona nastavljeno je sa realizacijom Mobilnog biroa za zapošljavanje koji predstavlja inovativni pristup u radu sa nezaposlenim osobama iz ruralnih područja.

Ključni izazovi u implementaciji novih metoda rada predstavljaju trenutna pravna regulativa, neadekvatni informacioni sistemi i nedovoljno razvijene vještine i kompetencije za savjetodavni rad.

Ukoliko se želi postići puni uspjeh u reformi neophodno je izraditi novi Pravilnik o evidencijama u oblasti zapošljavanja, te Pravilnik o aktivnom traženju posla, unaprijediti informacione sisteme na način da su nove metode rada (kao što je izrada Individualnog plana zapošljavanja) integrisani i omogućavaju savjetodavcu da aktivnosti sa nezaposlenom osobom prati kroz sistem, te je potrebno kontinuirano raditi na sticanju znanja vještina za savjetodavni rad.

Saradnja Projekta YEP sa Svjetskom bankom na realizaciji Projekta podrške zapošljavanju je uspostavljena imajući u vidu komplementarne ciljeve i indikatore te će zajedno raditi na nadogradnji novog modela rada sa korisnicima usluga, te izradi metodologije za profiliranje nezaposlenih osoba, osposobljavanju zaposlenika, nadogradnji informacionih sistema koji će podržati nove metode rada i razviti mehanizme za procjenu kvalitete savjetodavnog rada, evaluacije Individualnih planova zapošljavanja itd.

4.12. Programi mjere kantonalnih službi za zapošljavanje

Pored sredstava koje je Federalni zavod obezbijedio za realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja u 2017. godini, kantonalne službe za zapošljavanje su svojim sredstvima ili uz pomoć kantonalnih vlada implementirale sljedeće programe:

Tabela 6: Pregled aktivnosti kantonalnih službi za zapošljavanje

Red. broj	Služba za zapošljavanje (kanton)	Naziv mjere / programa	Ciljna grupa	Izvor finansiranja	Ukupno predviđena sredstva (KM)	Broj korisnika
1.	Tuzlanski	VI Program sufinansiranja obavljanja stručnog osposobljavanja/volonterskog staža boraca i njihovih porodica	Nezaposleni demobilisani borci i članovi njihovih porodica	Vlada Tuzlanskog kantona	359.175,00	141
		V Program zapošljavanja Roma	Nezaposleni Romi	Vlada Tuzlanskog kantona	45.000,00	6
		VI Program zapošljavanja Roma	Nezaposleni Romi	Vlada Tuzlanskog kantona	40.000,00	6
2.	Bosansko-podrinjski	Program stručnog osposobljavanja 2017	Nezaposlene osobe sa visokom i višom stručnom spremom bez radnog iskustva	Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona	270.000,00	59
		Program obuke u 2017.godini (informatika, uvod u web dizajn, engleski i njemački jezik)	Nezaposlene osobe bez obzira na dob i stepen stručne spreme	Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona	50.000,00	139
3.	Sarajevo	Posao za sve	Nezaposleni bez obzira na dob, stručnu spremu i radno iskustvo	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	1.080.000,00	300

Red. broj	Služba za zapošljavanje (kanton)	Naziv mjere / programa	Ciljna grupa	Izvor finansiranja	Ukupno predviđena sredstva (KM)	Broj korisnika
		Samozapošljavanje	Nezaposleni	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	2.436.790,00	338
		Javni radovi	Nezaposleni	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	428.742,00	300
		Pripravnici – realni sektor	Nezaposleni bez radnog iskustva	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	594.000,00	100
		Pripravnici – javni sektor	Nezaposleni bez radnog iskustva	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	308.000,00	52
		Obuka socijalno osjetljivih kategorija	Nezaposleni na evidenciji prije objave jp	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	5.850,00	13
		Prevenција maloljetničke delinkvencije i rad sa djecom sa posebnim potrebama	Nezaposleni na evidenciji sa 12 mjeseci iskustva-psiholozi, socijalni radnici, pedagozi	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	1.008.000,00	105
		Zlatna značka	Nezaposleni na evidenciji nosioci priznanja Zlatna značka	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	312.000,00	20
		Zapošljavanje osoba sa invaliditetom 60-100%	Inalidne osobe	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	149.558,00	12
		Zapošljavanje pravnika pripravnika – sudovi, tužilaštvo i pravobranilaštvo	Diplomirani pravnici bez radnog iskustva	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	360.000,00	25
		Obuka iz poduzetništva	Nezaposleni	Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo	17.850,00	30

Za realizaciju navedenih mjera i programa ukupno su predviđena sredstva u iznosu od 8.154.965,00 KM kojim su obuhvaćene 1.846 osobe.

4.13. Profesionalna/karijerna orijentacija i selekcija

U okviru profesionalne orijentacije a u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Sporazumom o saradnji u realizaciji Strateških pravaca razvoja karijerne orijentacije u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2015-2020, nastavljeno je sa realizacijom aktivnosti usmjerenih prema nezaposlenim osobama kroz centre za informiranje, savjetovanje i obuku - CISO i klubove za traženje posla, te sa aktivnostima profesionalnog informisanja.

- Aktivnosti usmjerene prema nezaposlenim osobama (centri za informiranje, savjetovanje i obuku - CISO i klubovi za traženje posla)

Aktivnosti karijerne orijentacije usmjerene prema nezaposlenim osobama podrazumijevaju informisanje, grupno i individualno savjetovanje u svrhu pomoći pri pronalaska zaposlenja ili nastavka daljeg obrazovanja.

Ove aktivnosti se provode u općinskim biroima za zapošljavanje, centrima za informisanje, savjetovanje i obuku (CISO) i klubovima za traženje posla.

U toku 2017. godine, tri centra za informiranje, savjetovanje i obuku - CISO su pružala usluge informisanja, savjetovanja i obuke za nezaposlene osobe. Pored informisanja, individualnog savjetovanja, održavanja motivacionih radionica i radionica o aktivnom traženju posla, CISO također ima značajnu ulogu u profesionalnom informiranju i savjetovanju o daljem izboru zanimanja u osnovnim i srednjim školama, visokoškolskim ustanovama, kao i u aktivnostima nevladinih organizacija koje se bave razvojem karijera.

Tabela 7: Broj korisnika usluga CISO prema lokacijama

Red. broj	Kanton	Lokacija	Broj obuka/radionica	Broj korisnika
1.	Unsko-sanski	Bihać	23	141
2.	Zeničko-dobojski	Svi biroi u ZDK	1.086	7281
3.	Tuzlanski	Tuzla		629
		Ukupno	1.109	8.051

U 2017. godini na području Federacije BiH centri su imali ukupno 8.051 korisnika. Najveći broj korisnika imao je CISO u Zenici (7.281) što je doprinijelo povećanju obuhvata za više od 200%. U određenim kantonalnim službama za zapošljavanje istovremeno djeluju CISO i klub za traženje posla koji imaju sličnu funkciju, iako CISO ima širi opseg djelovanja.

CISO Mostar provodi individualno informiranje i savjetovanje mladih nezaposlenih osoba, kao i psihologijska testiranja u svrhu izbora zanimanja, profesionalne rehabilitacije i profesionalne selekcije za poznatog poslodavca.

U 2017. godini u Federaciji BiH bilo je aktivno 19 klubova za traženje posla koji su imali ukupno 800 korisnika. Koji su otvoreni uz podršku Projektom zapošljavanja mladih u BiH (YEP). Klubovi funkcioniraju kroz tri segmenta: grupa za podršku, radionice za sticanje vještina potrebnih za traženje posla i informiranje o slobodnim radnim mjestima. Radionice traju tri sedmice.

Tabela 8: Klubovi za traženje posla prema lokacijama i broju korisnika u 2017. godini

Red. broj	Kanton	Lokacija	Broj obuka/radionica	Broj korisnika
1.	Unsko-sanski	Cazin	4	12
2.	Tuzlanski	Tuzla, Kalesija, Lukavac, Gradačac, Banovići	33	352
3.	Bosansko-podrinjski	Goražde	3	28
4.	Srednjobosanski	Novi Travnik, Fojnica, Jajce, Busovača, Bugojno	25	200
5.	Hercegovačko - neretvanski	Mostar	7	47
6.	Kanton Sarajevo	Ilidža, Hadžići, Novi Grad, Novo Sarajevo, Centar, Vogošća	24	161
		19 lokacija	96	800

- Aktivnosti usmjerene prema učenicima i obrazovnom sistemu

U 2017. godini službe za zapošljavanje su, sa izuzetkom Tuzlanskog i Zapadnohercegovačkog kantona, kao i prethodnih godina provodile redovno profesionalno informisanje u osnovnim i srednjim školama u Federaciji BiH, a radi upoznavanja učenika o značaju izbora daljeg obrazovanja i uključivanja na tržište rada.

Tabela 9: Broj korisnika profesionalnog informiranja

Red. broj	Kanton	Ukupno obuhvaćeno osnovnih škola	Ukupno informirano učenika	Ukupno obuhvaćeno srednjih škola	Ukupno informirano učenika
1.	Unsko-sanski	49	2.675	23	1.376
2.	Posavski	7	415	3	390
3.	Zeničko-dobojski	65		36	7.597 ⁶
4.	Srednjobosanski	48	2.597	23	2.626
5.	Bosansko-podrinjski	5	203	3	182
6.	Hercegovačko-neretvanski	45	176	28	93
7.	Kanton 10	7	469	6	405

U okviru Projekta zapošljavanja mladih (YEP), od 2016. godine određene službe za zapošljavanje su započele sa novim načinom provođenja sistema profesionalnog informisanja u osnovnim i srednjim školama „Zumiraj zapošljavanje mladih“, putem kojeg zaposlenici službi za zapošljavanje održavaju radionice za pedagoge i psihologe u školama o važnosti izbora zanimanja, uz primjenu priručnika za rad sa učenicima završnih razreda. U 2017. godini Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo je ovim radionicama obuhvatila pedagoge i psihologe iz 32 osnovne i 27 srednjih škola, a Služba za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona je, pored uobičajenog, po ovom načinu rada održala radionice za 23 srednje škole.

4.14. Aktivnosti koje se realiziraju u saradnji s Agencijom za rad i zapošljavanje BiH

- Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj

Nakon Dogovora o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u Saveznoj Republici Njemačkoj, potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Centralnog ureda za međunarodno stručno posredovanje Savezne agencije za rad Njemačke, i Operativnog protokola za provođenje Dogovora potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Federalnog zavoda, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH u 2017. godini je objavljen Javni poziv za prijavu za zapošljavanje radnika za zdravstvenu njegu u Njemačkoj po osnovu Triple win programa.

U 2017. godini zaposlenje u Njemačkoj na poslovima njegovatelja dobila je 851 osoba iz Bosne i Hercegovine od čega su 544 osobe iz Federacije BiH. Na program Triple win odnosi se 74 osobe od čega je 45 osobe iz Federacije BiH, dok su ostali zaposleni po proceduri za poznatog poslodavca.

⁶ Ovaj broj predstavlja zbir broja učenika i osnovnih i srednjih škola.

- Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji

U 2017. godini, u skladu sa provođenjem Sporazuma o zapošljavanju državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji, 9.923 osobe zaključeno je 2.692 ugovora o radu i izdato je 4.778 radnih dozvola za radnike iz Bosne i Hercegovine, od čega je 68% radnika iz Federacije BiH. Najviše su se iz Bosne i Hercegovine tražili radnici sljedećih zanimanja: vozači (razne kategorije, uključujući i međunarodni transport), varioci, tesari, zidari, bravari, elektroinstalateri, fasaderi i druga zanimanja.

- Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj

U okviru Programa angažiranja studenata iz Bosne i Hercegovine za ferijalni rad tokom ljetnog raspusta u Saveznoj Republici Njemačkoj u 2017. godini, Agencija za rad i zapošljavanje BiH provela je selekciju i odabrala 206 prijava koje je prosljedila u Centralni ured za posredovanje u zapošljavanju stručne radne snage iz inostranstva (ZAV) na dalje postupanje. Od tog broja 133 prijave su pripadale studentima upisanim na univerzitetu u Federaciji Bosne i Hercegovine, a ZAV je do kraja izvještajnog perioda izvršio posredovanje za 26 studenata. Ukupno je 18 studenata prihvatilo ponude za rad.

I prethodnih godina studenti su uglavnom bili angažirani u oblasti hotelijerstva, gastronomije, poljoprivrede i konsaltinga. Radno vrijeme, plaća i ostali radni uvjeti usklađeni su sa tarifnim odredbama SR Njemačke, a strani studenti na ferijalnom radu na odgovarajućim poslovima ravnopravni su sa njemačkim radnicima.

5. ZAPOŠLJAVANJE STRANACA

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba regulirano je da je Federalni zavod nadležan za odobravanje zapošljavanja stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog kantonalnih službi za zapošljavanje, a u skladu sa Zakonom o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 111/12), Zakonom o strancima („Službeni glasnik BiH“, broj 88/15), Procedurom za izdavanje radne dozvole od 6.6.2011. godine i Odlukom o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini za 2017. godinu, VM broj 332/16 od 20. decembra 2016. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 5/2017)⁷, kojima su, između ostalog, definirani uvjeti i način izdavanja te kvota radnih dozvola.

U izvještajnom periodu izdate su 1.742 radne dozvole stranim državljanima na period od tri mjeseca do jedne godine, što je više za 124 dozvole u odnosu na prethodnu godinu. Radne dozvole uglavnom su izdate stranim državljanima koji su osnivači firmi u Federaciji BiH i/ili su u njima lica ovlaštena za zastupanje subjekta upisa u unutrašnjem i vanjskom prometu, direktori i izvršni direktori. Najviše radnih dozvola izdato je za rad u oblasti trgovine, prerađivačke industrije, poslovanja nekretninama, obrazovanja i ostalih uslužnih djelatnosti. U 2017. godini odbijena su četiri (4) zahtjeva za izdavanje radne dozvole stranom državljaninu. Od 1.742

⁷ Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijelo je Odluku o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini za 2017. godinu, VM broj 332/16 od 20. decembra 2016. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 5/17), kojom je utvrđeno da godišnja kvota za produženje (1.083) i novo zapošljavanje (608) stranaca u Bosni i Hercegovini iznosi 1.691 radna dozvola, od kojih se na Federaciju BiH odnosi 995. Godišnja kvota za novo zapošljavanje u Federaciji BiH iznosi 362 radnih dozvola, a za produženje već izdatih radnih dozvola 633.

strana državljana kojima je data radna dozvola (iz 70 država), 819 je VSS, 56 – VŠS, 11 - VKV, 506 - SSS, 81 - KV, 82 - PK, 184 je NK i 3 - NSS.

Razlog izdavanja radnih dozvola strancima sa nižim stepenom obrazovanja i kvalifikacije jeste to što za određeni broj stranaca upisanih u sudski registar (osnivači firmi- direktori, zamjenici direktora, izvršni direktori), te samostalnih obrtnika po rješenjima službi lokalnih zajednica, u skladu sa važećim propisima u postupku zapošljavanja stručna sprema nije od uticaja za izdavanje radne dozvole, niti se vrši provjera da li na evidenciji nezaposlenih ima osoba koje ispunjavaju uvjete poslodavca.

U skladu sa Odlukom o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini za 2017. godinu (VM broj 332/16 od 20.12.2016. godine „Službeni glasnik BiH“, broj 5/17), Agenciji za rad i zapošljavanje BiH su tromjesečno dostavljani podaci o izdatim radnim dozvolama po djelatnostima i zanimanjima radi upoređivanja sa Prijedlogom potreba za zapošljavanje stranaca u 2017. godini. U 2017. godini od 995 radnih dozvola koje se računaju u kvotu izdato je 476, od kojih se na novoizdate odnosi 230, a na produžene 246. Pored radnih dozvola koje se računaju u kvotu, izdato je 1.266 radnih dozvola koje se ne računaju u kvotu prema članu 65. Zakona o strancima.⁸

U svrhu izvještavanja radi ispunjenja uvjeta za liberalizaciju viznog režima Bosne i Hercegovine, kao i izvještavanja radi izrade Migracionog profila BiH za 2017. godinu, Agenciji za rad i zapošljavanje BiH dostavljeni su podaci o izdatim, produženim, poništenim i važećim radnim dozvolama za strance po državama porijekla, djelatnostima, kvalifikaciji, godinama života i spolu.

Tabela 10: Broj izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2017. godini, po kvartalima

2017	Radne dozvole koje se računaju u kvotu utvrđenu Odlukom Vijeća ministara BiH			Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu po članu 79. Zakona	Ukupno izdate radne dozvole
	Produžene	Novoizdate	Ukupno - kvota		
01.01. – 31.03.	59	46	105	302	407
01.04. – 30.06.	59	60	119	306	425
01.07. – 30.09.	50	68	118	357	475
01.10. – 31.12.	78	56	134	301	435
01.01. – 31.12.	246	230	476	1.266	1.742

⁸ U skladu sa članom 65. Zakona o strancima „Radna dozvola može se izdati neovisno o utvrđenoj godišnjoj kvoti radnih dozvola u sljedećim slučajevima: a) strancu koji ima obrazovanje koje odgovara visokom obrazovanju, završenom poslije diplomskom ili doktorskom studiju u BiH; b) strancu čiji se rad u BiH zasniva na međunarodnom sporazumu; c) strancu koji obavlja ključne poslove u poslovnom subjektu, a koji nije izuzet od potrebe posjedovanja radne dozvole po osnovi međunarodnog sporazuma; d) učiteljima ili nastavnicima koji izvode ili pomažu u nastavi u obrazovnim ustanovama zbog svojeg specifičnog znanja; e) profesionalnim sportašima ili sportskim djelatnicima koji rade u BiH na temelju valjano zaključenog ugovora; f) strancu koji se odrekao državljanstva BiH ili g) strancu koji je u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici sa strancem s odobrenim stalnim boravkom u BiH ili je dijete stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH.“

Tabela 10: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2017. godini, po državama i kvalifikacionoj strukturi

Red. br.	Država	Kvalifikaciona struktura								Ukupno
		NSS	NK	PK	KV	SSS	VKV	VŠS	VSS	
1.	Turska	1	42	3	5	96	1	11	172	331
2.	Srbija	0	21	55	34	72	1	3	41	227
3.	Hrvatska	0	6	0	7	52	0	6	60	131
4.	Kuvajt	0	5	2	1	34	1	8	58	109
5.	Sirijska Arapska Republika	1	31	0	3	17	0	3	42	97
6.	Egipat	0	8	0	0	7	1	1	71	88
7.	Ujedinjeni Arapski Emirati	0	8	0	0	17	1	1	43	70
8.	Saudijska Arabija	0	2	0	0	18	0	2	43	65
9.	Italija	0	12	0	4	31	0	1	4	52
10.	Crna Gora	0	4	1	1	25	1	1	14	47
11.	Kina	0	5	2	3	27	0	3	1	41
12.	Sjedinjene Američke Države	0	0	1	0	4	0	0	32	37
13.	Katar	0	8	1	0	8	0	1	18	36
14.	Njemačka		3	1	1	13	1	2	14	35
15.	Slovenija	0	0	0	0	13	1	3	16	33
16.	Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija	0	3	7	3	9	0	0	10	32
17.	Jordan	0	1	0	3	6	1	0	14	25
18.	Austrija	0	1	0	6	5	1	1	10	24
19.	Libijska Arapska Džamahirija	0	0	1	0	3	0	2	18	24
20.	Jemen	0	1	0	0	3	0	2	14	20
21.	Irak	0	1	0	0	2	0	2	10	15
22.	Iran (Islamska Republika)	0	4	1	0	4	0	0	6	15
23.	Libanon	0	1	0	0	2	0	0	9	12
24.	Ujedinjeno Kraljevstvo	0	0	0	0	3	0	0	9	12
25.	Bahrein	0	2	1	0	3	0	0	5	11
26.	Indija	0	0	5	0		0	0	5	10
27.	Francuska	0	0	0	0	2	0	0	7	9
28.	Nizozemska	0	3	0	1	3	0	0	2	9
29.	Slovačka Republika	0	0	0	0	4	0	0	5	9

Izveštaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2017. godinu

30.	Ukrajina	0	0	0	3	2	0	0	4	9
31.	Oman	0	1	0	0	0	0	0	6	7
32.	Brazil	0	3	0	0	3	0	0		6
33.	Pakistan	0	0	0	0	0	1	0	5	6
34.	Poljska	0	0	0	0	2	0	0	4	6
35.	Španija	0	0	0	0	2	0	0	4	6
36.	Kanada	0	0	0	0	1	0	2	2	5
37.	Malezija	0	0	0	0	0	0	0	5	5
38.	Ruska Federacija	0	1	0	0	1	0	0	3	5
39.	Švicarska	0	0	0	1	0	0	0	4	5
40.	Australija	0	0	0	0	0	0	0	4	4
41.	Palestinska Teritorija (Zapadna Obala i Pojas Gaze)	0	1	0		2	0	0	1	4
42.	Rumunija	0		0		1	0	0	3	4
43.	Belgija	0	1	0			0	0	2	3
44.	Etiopija	0	1	0			0	0	2	3
45.	Mali	0	1	0		2	0	0		3
46.	Švedska	1	0	0	1		0	0	1	3
47.	Češka Republika	0	0	0	1		0	0	2	3
48.	Albanija	0	0	0	1	1	0	0		2
49.	Bangladeš	0	0	0	1		0	0	1	2
50.	Bugarska	0	0	0	0	1	0	0	1	2
51.	Grčka	0	0	0	0		0	0	2	2
52.	Koreja, Republika	0	0	0	0	1	0	0	1	2
53.	Sudan	0	0	0	0	0	0	0	2	2
54.	Alžir	0	0	0	0	0	0	0	1	1
55.	Bolivija	0	0	0	0	0	0	0	1	1
56.	Danska	0	0	0	0	0	0	0	1	1
57.	Estonija	0	1	0	0	0	0	0		1
58.	Gana	0	0	1	0	0	0	0		1
59.	Irska	0	0	0	0	0	0	0	1	1
60.	Izrael	0	0	0	0	0	0	0	1	1
61.	Južna Afrika	0	0	0	0	1	0	0		1
62.	Kenija	0	0	0	0	1	0	0		1
63.	Kolumbija		1				0	0		1
64.	Koreja, Demokratska Narodna	0	0	0	0	0	0	0	1	1

	Republika									
65.	Nepal	0	0	0	1	0	0	0		1
66.	Nigerija	0	0	0	0	1	0	0		1
67.	Peru	0	0	0	0	0	0	1		1
68.	Savez Komora	0	1	0	0	0	0	0		1
69.	Sijera Leone	0	0	0	0	0	0	0	1	1
70.	Tadžikistan	0	0	0	0	1	0	0		1
UKUPNO		3	184	82	81	506	11	56	819	1742

Od ukupnog broja izdatih radnih dozvola stranim državljanima, na Kanton Sarajevo se odnosi 60,79%.

Tabela 11: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2017. godini po kantonima i spolu, izraženo u procentima

Kanton	Muškarci	Žene	Ukupno	Procenti
Sarajevo	962	97	1059	60,79%
Hercegovačko-neretvanski	121	53	174	9,99%
Tuzlanski	120	15	135	7,75%
Zeničko-dobojski	108	22	130	7,46%
Unsko-sanski	68	14	82	4,71%
Srednjobosanski	54	12	66	3,79%
Zapadnohercegovački	46	5	51	2,93%
Bosansko-podrinjski	20	2	22	1,26%
Posavski	9	4	13	0,75%
Kanton 10	8	2	10	0,57%
Ukupno	1.516	226	1.742	100,00%

6. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE

6.1. Stručno osposobljavanje zaposlenika

U cilju održavanja dostignutog i unapređenja institucionalnog kapaciteta Federalnog zavoda nastavilo se sa kontinuiranom edukacijom zaposlenika radi povećanja nivoa stručnog znanja i socijalno /poslovnih kompetencija. Ovaj koncept u upravljanju ljudskim resursima provodi se u skladu sa godišnjim Programom edukacije zaposlenika, koji obuhvata niz kontinuiranih aktivnosti (seminari, radionice, kursevi, radno-edukativni sastanci), a o izvršenoj edukaciji se sačinjava godišnji izvještaj.

Edukacije zaposlenika su provedene iz sljedećih oblasti: finansije i računovodstvo, informacijsko-komunikacijske tehnologije, aktivna politika zapošljavanja, javne nabavke i dr, a sve ovisno o opisu poslova i odgovornosti, te dostignutoj osposobljenosti zaposlenika, kao i iskazanim potrebama i objektivnim mogućnostima.

Također osim edukacije zaposlenika Federalnog zavoda, a u skladu sa svojim nadležnostima, radi stručnog usavršavanja, razmjene znanja i iskustava zaposlenika, organizirani su radno-edukativni sastanci sa zaposlenicima kantonalnih službi za zapošljavanje iz segmenata provođenja programa zapošljavanja, uspostavljanja jedinstvenog informacionog sistema i dr.

U okviru Projekta zapošljavanja mladih YEP provedena je obuka za savjetodavce u dijelu kantonalnih službi za zapošljavanje i to iz oblasti poduzetništva, te za rad u klubovima za traženje posla i dr. U tu svrhu educirano i certificirano je 12 zaposlenika službi za zapošljavanje (HNK, KS, TK, ZH, ZDK i USK) po metodologiji baziranoj na učenju na osnovu iskustva (Experiential Learning Cycle /ELC) koja je posebno prilagođena sticanju kompetencija iz oblasti preduzetništva i poslovnog planiranja. Ovi zaposlenici su educirani da provode obuke za nezaposlene osobe koje apliciraju na programe samozapošljavanja.

U okviru istog projekta, a uz koordinaciju Federalnog zavoda, u službama za zapošljavanje nastavljeno je sa širenjem implementacije savremenih metoda u radu (unapređenje savjetodavne funkcije i funkcije posredovanja u zapošljavanju, uspostavljanje novog pristupa u radu sa korisnicima usluga, te uvođenje sistema za praćenje ostvarenog učinka).

U organizaciji Federalnog zavoda, u skladu sa Akcionim planom za provedbu Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici (2013-2017) u 2017. godini, za zaposlenike službi za zapošljavanje Kantona Sarajevo održane su edukativne radionice: na temu: „Nasilje u porodici, psihološki aspekti nasilja, kako prepoznati i podržati žrtve“.

6.2. Plan Federalnog zavoda za borbu protiv korupcije

U skladu sa obavezama iz Općeg plana borbe protiv korupcije Vlade Federacije BiH, 2014 godine sačinjen je Plan Federalnog zavoda za zapošljavanje za borbu protiv korupcije. Obzirom da određeni zadaci iz ovog Plana imaju kontinuirani karakter, u izvještajnom periodu su se poduzimale aktivnosti na realizaciji planiranih aktivnosti s ciljem postizanja zadovoljavajućeg stupnja njihove implementacije.

7. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

Zakonska obaveza Federalnog zavoda jeste da vodi i objedinjuje zbirne evidencije u oblasti rada i zapošljavanja od interesa za Federaciju BiH i da predlaže mjere i potrebna sredstva za razvoj i funkcioniranje jedinstvenog informacionog sistema u ovoj oblasti. U 2017. godini potpisan je ugovor sa profesionalnom IT firmom, uz čiju je stručnu pomoć uspješno održavan postojeći jedinstveni informacioni sistem.

Veći dio aktivnosti u 2017. godini odnosile su se na poslove koji idu u prilog nastavku implementacije novog Jedinstvenog informacionog sistema za posredovanje u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

Na osnovu Ugovora o Javnoj nabavci usluga za implementaciju Projekta: „Nadogradnja, konsolidacija i unapređenje informacionog sistema za posredovanje u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba“ broj: 05-14-4063-33/13 od 27.12.2013. godine, potpisan je dana 14.03.2017. godine sa dobavljačem BS Telecom Solutions d.o.o Sarajevo, Zapisnik o kvalitativnom prijemu robe iz tačke C.2.: „Usluge izrade, instalacije i konfiguracije aplikacije sa pripadajućom obukom i dokumentacijom“.

Sa izvođačima: „ BS Telecom Solutions“ d.o.o. iz Sarajeva, „QSS“ d.o.o iz Sarajeva, Info Studio d.o.o iz Sarajeva i „Primakon“ d.o.o iz Zagreba, potpisani su finalni zapisnici o radu komisije za kvalitativni i kvantitativni prijem opreme, radova, licenci i usluga.

U 2017. godini potpisan je i Zapisnik broj: 01/1-49-09-11/17 o završetku implementacije i probnog rada, te stavljanja u produkcijski rad Jedinstvenog informacionog sistema Federalnog zavoda za zapošljavanje i Službe za zapošljavanje u Bosansko-podrinjskom kantonu.

Sa izvođačima radova po pomenutom projektu potpisan je dana 22.11.2017. godine Sporazum broj: 05-14-10460-2/17, o garantnom periodu i prelasku kantonalnih službi u produkcionu rad.

Ostvarene su posjete službama: Unsko - sanskog, Posavskog, Zeničko - dobojskog, Tuzlanskog, Srednjobosanskog i Sarajevskog kantona, te je dogovoren operativni plan za implementaciju novog JIS-a i u ovim službama.

Potpisani su Ugovori za usluge održavanja Oracle softverskih licenci i održavanje Oracle hardvera novog JIS-a, kao i Ugovor za usluge održavanja komunikacione mrežne opreme za Federalni zavod za zapošljavanje, kantonalne službe za zapošljavanje i općinske biroa za zapošljavanje. U 2017. godini potpisan je sa dobavljačem Telemach d.o.o iz Sarajeva Ugovor o uslugama korištenja internet linka za postojeći i novi informacioni sistem.

U 2017. godini, pokrenut je otvoreni postupak javne nabavke radnih stanica za Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe za zapošljavanje, i isti je u završnoj fazi odabira najpovoljnijeg dobavljača za isporuku pomenute opreme.

Razmjena podataka sa Poreznom upravom Federacije BiH je funkcionirala bez većih problema, tako da su, između ostalog, prijave na zdravstveno osiguranje vršene elektronskim putem.

U izvještajnom periodu održavana je postojeća VPN mreža između kantonalnih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda. Također, rađeno je na uspostavljanju VPN između određenih biroa i kantonalnih službi za zapošljavanje jer su ISDN konekcije postale nestabilne ili su potpuno prestale sa radom.

U skladu sa Ugovorom sa preduzećem „OCEAN“ d.o.o. iz Travnika o tehničkoj i funkcionalnoj podršci u 2017. godini, kontinuirano su pružane usluge tehničke podrške u eksploataciji aplikativnog softvera finansijskog upravljanja ISFU za podršku trezorskom poslovanju, i tehničku podršku za softverske module za UGFIN i UGZPR, čime je omogućen nesmetan rad kako u Federalnom zavodu tako i u kantonalnim službama za zapošljavanje. Funkcionalna i tehnička podrška u 2017. godini nije pružana za tri službe za zapošljavanje s obzirom da nisu dale svoj pristanak na prelazak na trezorsko poslovanje i to: Služba za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog, Zapadnohercegovačkog i Srednjobosanskog kantona.

U 2017. godini realizirana je javna nabavka antivirusnog softvera za potrebe kako starog, tako i novog informacionog sistema. Nakon izbora najpovoljnijeg dobavljača za isporuku jednogodišnjih antivirusnih licenci za informacioni sistem, a radi instalacije istih u Federalnom zavodu za zapošljavanje i u kantonalnim službama za zapošljavanje zaključen je Ugovor o isporuci 08.03.2017. godine. Ukupan broj antivirusnih licenci je 733, od čega se na Federalni zavod za zapošljavanje odnosi 70 licenci, a na kantonalne službe za zapošljavanje 663 licence.

Isto tako, za programe zapošljavanja osigurana je prijava putem web stranice Federalnog zavoda, kao i migracija ovih prijava na dalju obradu.

8. UPRAVNI ODBOR

Tokom 2017. godine održano je devetnaest (19) sjednica Upravnog odbora na kojima su razmatrana najvažnija pitanja iz nadležnosti Federalnog zavoda, te su, između ostalog, usvojeni: Izveštaj o radu za 2016. godinu, Program rada za 2018. godinu, Periodični finansijski izvještaj za period 1.1. – 31.3.2017. godine, Periodični finansijski izvještaj za period 1.1. – 30.6.2017. godine, Periodični finansijski izvještaj za period 1.1. – 30.9.2017. godine, Periodični finansijski izvještaj za period 01.01. – 31.12.2017. godine, kao i Finansijski plan za 2018. godinu i procjena plana za 2018. i 2019. godinu.

Također, donesene su Odluka o izvršavanju Finansijskog plana Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2018. godinu, Odluka o usvajanju Zbirnog izvještaja o redovnom godišnjem popisu u Federalnom zavodu za zapošljavanje sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, Odluka o usvajanju Godišnjeg obračuna/ računovodstvenih izvještaja Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2016. godinu, u tri navrata Odluku o preraspodjeli sredstava, Odluku o preraspodjeli dijela sredstava namjenskog novčanog depozita, kao i Odluku o uslovima reprograma kredita plasiranih putem komisijonih banaka u periodu 2001-2005.

Pored Odluke o usvajanju Programa rada Zavoda za 2018. godinu, Upravni odbor je donio i odluke koje se odnose na provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja, uslove za njihovu realizaciju i potrebna finansijska sredstva. Tako su donesene sljedeće odluke: Odluka o usvajanju Programa sufinansiranja zapošljavanja 2017, Odluka o usvajanju Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2017, Odluka o usvajanju Programa sufinansiranja zapošljavanja 2017 PLUS, Odluka o usvajanju Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2017PLUS, Odluka o usvajanju Programa pripreme za rad – Obukom do zaposlenja 2017, Odluku o izmjenama i dopunama Programa pripreme za rad 2017 – obukom do zaposlenja 2017, Odluku o usvajanju Programa zapošljavanja Roma u 2017 godini, ako i Odluku o izmjenama i dopunama Programa zapošljavanja Roma u 2017 te Odluku o usvajanju izmjena i dopuna Programa sufinansiranja zapošljavanja 2017.

Upravni odbor je donio i Odluku o izmjeni Poslovnika o radu Upravnog odbora Zavoda, Pravilnik o dopunama Pravilnika o radu Zavoda, Odluku o stavljanju van snage Pravilnika o finansiranju Programa tržišta rada iz 2005. godine, a usvojena je i Proceduru i politike upravljanja kreditnim portfolijom i stečenom materijalom imovinom.

Također, donesena je i Odluka o usvajanju Plana javnih nabavki Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2017. godinu, kao i četiri odluke o usvajanju Izmjena i dopuna Plana javnih nabavki Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2017.

Isto tako, Upravni odbor je donio i odgovarajuće odluke o odobravanju sudjelovanja u 32 projekta čija realizacija će biti sufinansirana s drugim partnerima.

Upravni odbor je nakon razmatranja zahtjeva donio i Odluku o davanju saglasnosti za prodaju imovine stečajnog dužnika „Dita“ d.d. Tuzla – u stečaju neposrednom pogodbom, kao i Odluku o otpisu ostatka potraživanja „Dita“ d.d. Tuzla – u stečaju.

U izvještajnom periodu Upravni odbor je u dva navrata primio na znanje Izvještaj o progresu implementacije s procjenom prihvatljivosti projekta „Nadogradnja, konsolidacija i unapređenje informacionog sistema za posredovanje u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba“, Informaciju o

provedenom monitoringu na terenu u vezi sa komisionim kreditima, Izveštaj o realizaciji Programa sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja u oblasti poljoprivrede, Informaciju o realizaciji Programa dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja iz sredstava revolvinga (stanje 31.12.2016. godine), Informaciju o realizaciji prvog javnog poziva (od 2.3.2017. godine) po Programu sufinansiranja zapošljavanja 2017, informisanje o realizaciji preporuka iz Izveštaja o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2014. godinu Ureda za reviziju institucija u FBiH, Informaciju o radu Komisije za ocjenu podnesenih zahtjeva po Programu zapošljavanju Roma u 2016. godini, dvije informacije o radu Komisije za ocjenu podnesenih zahtjeva po Programu zapošljavanja Roma u 2017. godini, a jednoglasno je usvojen i dokument „Analiza potreba tržišta rada u FBiH 2016/2017“.

9. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE

Jedna od zakonskih nadležnosti Federalnog zavoda jeste da prati, usklađuje i koordinira rad kantonalnih službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. S tim u vezi, i u 2017. godini na sastancima direktora javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH razmatrana i usaglašavana su aktuelna pitanja vezana za oblast zapošljavanja, materijalno-socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, kao i rezultate realizacije programa aktivne politike zapošljavanja radi dogovora o narednim programskim aktivnostima. Sastanci se u pravilu održavaju jednom mjesečno.

U izvještajnom periodu, između Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje potpisan je Sporazum o realizaciji i finansiranju Programa sufinansiranja zapošljavanja 2017 i Sporazum o realizaciji i finansiranju Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2017, Sporazum o realizaciji i finansiranju Programa sufinansiranja zapošljavanja 2017 PLUS te Sporazum o realizaciji i finansiranju Programa sufinansiranja samozapošljavanja 2017 PLUS.

10. INFORMIRANJE

U skladu sa Programom rada za 2017. godinu, Strategijom komuniciranja 2015-2020. godine, te Zakonom o slobodi pristupa informacijama, Federalni zavod je u izvještajnom periodu pravovremeno informisao javnost o svojim aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, te održao visok nivo saradnje sa elektronskim i printanim medijima, kao glavnim kanalima informiranja javnosti.

U 2017. godini, Federalni zavod je medijima redovno dostavljao podatke, informacije, kao i saopštenja o svojim aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, koja su u velikoj mjeri preuzimana i objavljivana u štampi, informativnim emisijama elektronskih medija i na domaćim internet portalima.

Predmetne vijesti postavljane su i na internet stranicu Federalnog zavoda (www.fzzz.ba), koja je u 2017. godini zabilježila preko 719.000 posjeta (u prosjeku oko 60.000 mjesečno, odnosno blizu 1.700 dnevno), a korisnici su otvorili blizu 1.800.000 stranica, čime je zadržan nivo dobre posjećenosti internet stranice iz prethodne godine. Na Facebook profilu Federalnog zavoda, koji trenutno broji preko 20.000 „prijatelja/pratitelja“, također su objavljivane vijesti, različite korisne informacije, kao i linkovi oglasa za slobodna radna mjesta objavljenih na internet stranici Zavoda.

Na osnovu pregleda arhiviranih članaka i zabilješki o emitiranim priložima u elektronskim medijima može se konstatirati da je u 2017. godini u štampanim medijima i na internet portalima u Bosni i Hercegovini objavljen 21 članak u kojima se pominje Federalni zavod. Također, zabilježeno je 38 priloga na televizijskim i radio stanicama u Bosni i Hercegovini, uglavnom u informativnim programima, u kojima su predstavnici Federalnog zavoda davali izjave u vezi sa kretanjima na tržištu rada i aktivnostima Federalnog zavoda. Broj objavljenih članaka i emitiranih priloga vjerovatno je veći jer pomenute brojke podrazumijevaju samo one medijske sadržaje koje smo uspjeli zabilježiti.

Generalna je ocjena da je sa medijima u Bosni i Hercegovini ostvarena dobra saradnja, te da je većina njih objektivno izvještavala o aktivnostima Federalnog zavoda i kretanjima na tržištu rada.

U okviru informisanja stručne ali i šire javnosti, na web stranici Federalnog zavoda mjesečno je objavljivani mjesečni statistički bilten sa podacima o kretanjima na tržištu rada u Federaciji BiH (tabelarno i grafički).

11. SARADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Federalni zavod je u 2017. godini imao intenzivnu saradnju sa Vladom Federacije BiH. U sklopu aktivnosti Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Federalni zavod je učestvovao u izradi Nacrta strategije zapošljavanja u Federaciji BiH 2017-2020, te izradi novog Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja.

Također, ostvarena je značajna saradnja sa Federalnim ministarstvom razvoja, poduzetništva i obrta, Federalnim ministarstvom finansija, Poreznom upravom Federacije BiH, Federalnom upravom za inspekcijske poslove i drugim institucijama u vezi sa provođenjem Uredbe o poticanju zapošljavanja.

U saradnji sa Federalnim ministarstvom za pitanja boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata i krovnim udruženjima članova porodica šehida i poginulih boraca intenzivirane su aktivnosti na pripremi i realizaciji programa zapošljavanja nezaposlenih osoba iz ove kategorije u saradnji s kantonalnim službama za zapošljavanje i ministarstvima za boračka pitanja.

Sa Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva nastavljena je saradnja koja se odvija na realizaciji Programa sufinansiranja samozapošljavanja i zapošljavanja u oblasti poljoprivrede, na osnovu kojeg je značajan broj nezaposlenih registrirao poljoprivrednu djelatnost.

Sarađivano je i sa nadležnim institucijama za zapošljavanje: Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

Federalni zavod je učestvovao aktivno i u pripremi Memoranduma o razumijevanju za implementaciju Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja. Zaključivanjem Memoranduma krajem 2017. godine obezbijeđeni su neophodni uvjeti za realizaciju aktivnosti u vezi sa zapošljavanjem i samozapošljavanjem Roma u tekućoj godini.

Ostvarena je i saradnja sa javnim univerzitetima u Federaciji BiH i kantonalnim ministarstvima obrazovanja, Privrednom komorom FBiH, a data je podrška velikom broju aktivnosti, koje realiziraju različite nevladine organizacije, a koje su fokusirane na promociju volonterizma, stručnog osposobljavanja i usavršavanja, razvoj poduzetništva među mladim osobama i ženama i slično.

Nastavljena je uspješna saradnja sa Gender centrom Federacije BiH, te je Federalni zavod u potpunosti izvršio planirane aktivnosti u vezi sa realizacijom zadataka iz Akcionog plana prevencije i borbe protiv nasilja u porodici.

Intenzivirana je saradnja sa Svjetskom bankom (WB), s posebnim fokusom na realizaciju Projekta podrške zapošljavanju i evaluaciju određenih dosadašnjih mjera aktivne politike zapošljavanje u Federaciji BiH, te provođenje ispitivanja potreba tržišta rada.

Pored toga saradnja je ostvarena i sa sljedećim međunarodnim institucijama i projektima: Međunarodna organizacija rada, Razvojni program Ujedinjenih nacija, Njemačko društvo za međunarodnu saradnju GIZ, USAID/Sweden Farma II, Projekat zapošljavanja mladih YEP, Projekat Prilika plus, Projekat Monitoring and Evaluation Support Activity (MEASURE - BIH), Regionalnim vijećem za saradnju RCC i dr.

12. ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA

Prema statističkim pokazateljima, u 2017. godini sa evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH zaposleno je 98.877 osoba, a na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa prijavilo se 75.911 osoba.

U skladu sa zakonskim prioritetima u izvještajnom periodu Federalni zavod je znatna finansijska sredstva usmjerio kantonalnim službama za zapošljavanje radi obezbjeđenja sredstava za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba (novčana naknada, zdravstveno osiguranje i penzijsko-invalidsko osiguranje nezaposlenih osoba), a s obzirom na činjenicu da sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova.

Iako u znatno manjem obimu nego je to evidentirano u prethodnim godinama, određene kantonalne službe za zapošljavanje i dalje nisu mogle uredno izmiriti svoje primarne zakonske obaveze po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, koje su u 2017. godini iznosile:

- za novčanu naknadu 51.915.106 KM,
- za zdravstveno osiguranje 22.183.277 KM i
- za penzijsko-invalidsko osiguranje 2.526.807 KM.

S tim u vezi, Federalni zavod je, u skladu sa raspoloživim planiranim finansijskim sredstvima, nakon odobrenja Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, izvršio uplatu nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje u iznosu od 10.701.380 KM.

Pored isplate nedostajućih novčanih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje namjenjenih za materijalno socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, Federalni zavod je u 2017. godini izvršio i isplatu sredstava JU „Službi za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona“ Bihać u iznosu od 477.589,34 KM po Programu mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije preduzeća ostali ili ostaju bez posla.

Također, osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom periodu, kojima je obuhvaćeno oko 15.000 osoba, i to: Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva 2015 (Prvo radno iskustvo 2015, Prilika za sve 2015, Sezonsko zapošljavanje 2015, Vaučer za posao 2015, Program Start up 2015, Program zapošljavanja Roma u 2015. godini, Program sufinansiranja zapošljavanja 2016 (Prilika za sve 2016, Periodično zapošljavanje 2016 i Vaučer za posao 2016), Program pripreme za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje 2016 – Obukom do zaposlenja, Program sufinansiranja samozapošljavanja i zapošljavanja u oblasti poljoprivrede i Program zapošljavanja Roma u 2016. godini.

Srazmjerno raspoloživim finansijskim sredstvima Federalnog zavoda, u 2017. godini stvorene su pretpostavke za implementaciju novih mjera.

Tako su, između ostalih, u 2017. godini realizirani sljedeći programi i mjere:

- Program sufinansiranja zapošljavanja 2017
  - Prvo radno iskustvo 2017 (1.010 osoba)

- Periodično zapošljavanje 2017 (2.707 osoba)
- Vaučer za posao 2016 (1.999 osoba)
- Javni radovi 2017 (108 osoba)
- Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2017 (580 osoba)
- Program sufinansiranja zapošljavanja 2017 PLUS
  - Prvo radno iskustvo 2017 PLUS (301 osoba)
  - Periodično zapošljavanje 2017 PLUS (353 osobe)
  - Vaučer za posao 2016 PLUS (407 osoba)
  - Javni radovi 2017 PLUS (49 osoba)
- Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2017 PLUS (95 osoba)
- Program pripreme za rad – Obukom do zaposlenja 2017 (336 osoba)
- Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma 2016 (95 osoba)
- Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma 2017 (55 osoba)

Potpisani su ugovori o sufinansiranju zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama kojima je omogućeno zapošljavanje i obuka 1.019 osoba.

Pored toga, programima i mjerama kantonalnih službi za zapošljavanje, finansiranim iz sredstava službi ili kantonalnih vlada, omogućeno je osposobljavanje, zapošljavanje i samozapošljavanje 1.846 osoba.

U sklopu aktivnosti vezanih za aktivaciju nezaposlenih osoba, obuke za aktivno traženje posla i savjetovanje na području Federacije BiH u 2017. godini Centri za informisanje, savjetovanje i obuku su imali ukupno 8.051 korisnika, a Klubovi za traženje posla su imali ukupno 800 korisnika.

Pomenutim aktivnostima, mjerama i programima iz 2017. godine, koji su, između ostalog, bili rodno senzitivni i fokusirani na mlade i teško zapošljive kategorije nezaposlenih osoba, obuhvaćeno je oko 18.000 osoba, a od kojih je za oko 11.000 stvorena pretpostavka za zapošljavanje.

Federalni zavod je učestvovao u pripremi Strategije zapošljavanja BiH i Strategije zapošljavanja FBiH za period 2017-2020 kojim su definisani strateški ciljevi, između ostalog i u vezi realizacije mjera aktivne politike zapošljavanja.

U ovom kontekstu, veoma je važno napomenuti da bi se eventualnim smanjenjem doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti sa 2% na 1% i li 1,5%, kako je to predviđeno Nacrtom zakona o doprinosa, smanjio prihod Federalnog zavoda za zapošljavanje i službi za zapošljavanje i na taj način destabilizirao rad ovih ustanova, te zasigurno negativno uticao na dalju realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja.

Navedeno bi itekako uticalo na ostvarenje ciljeva u pomenutim nacrtima strategija zapošljavanja ali i ciljeva utvrđenih u Projektu podrške zapošljavanju finansiranom iz kredita Svjetske banke koji se implementira po principu dodjele sredstava nakon dokazivanja ostvarenja ciljeva, a koji na prvo mjesto stavljaju broj zaposlenih osoba kroz mjere aktivne politike zapošljavanja.

Također, veoma važno je navesti i potrebu izmještanja administriranja i finansiranja zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba iz javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH u kontekstu srednjoročnih ciljeva, strateških opredjeljenja i približavanja funkcionisanja istim institucijama u zemljama Evropske unije.

S obzirom na činjenicu da je kontinuirano izražen veliki interes poslodavaca i nezaposlenih osoba za učešćem u mjerama aktivne politike zapošljavanje koje realizuju Federalni zavod i službe za zapošljavanje kroz sufinansiranje zapošljavanja, samozapošljavanja i pripreme za rad, a kako bi se zadovoljile prioritete potrebe na tržištu rada, evidentna je potreba za znatno većim sredstvima za ove namjene.

Pravci djelovanja Federalnog zavoda će u narednom periodu biti određeni ukupnim procesima priključenja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji, naročito kroz donošenje i primjenu zakonske i podzakonske regulative u predmetnoj oblasti, te obavezu implementacije mjera koje direktno pomažu kroz ekonomske i socijalne reforme. Nesporno je da do poboljšanja ukupnog stanja na tržištu rada može doći samo uz sinergijsko djelovanje javnih službi za zapošljavanje sa drugim nadležnim institucijama i organizacijama, a posebno kroz donošenje adekvatnih propisa, usklađivanje obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada i ulaganje u nauku i inovacije, podsticanje poduzetništva i otvaranja novih radnih mjesta privlačenjem kvalitetnih investicija.

Predsjednik
Upravnog odbora
Zlatko Hadžiomerović
Zlatko Hadžiomerović

Broj: 01/1-49-3518/18
Datum: 22.3.2018. godine